

Euroopan pakolaiskriisin vaikutus suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan matkailuun

Aino Pursiainen

Tekijä Aino Pursiainen	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Euroopan pakolaiskriisin vaikutus suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan matkailuun	Sivu- ja liitesivumäärä 40 + 4
<p>Euroopan nykyinen pakolaiskriisi on suurin humanitaarinen kriisi Euroopassa sitten toisen maailmansodan. Vuosien 2014 ja 2015 aikana 1,2 miljoonaa pakolaista saapui pääosin Välimeren kautta Eurooppaan turvapaikan toivossa. Erityisesti Kreikka, Italia ja Espanja vastaanottavat tuhansittain turvapaikanhakijoita päivässä. Euroopan Unionin mukaan kolmen miljoonan pakolaisen odotetaan vielä saapuvan Eurooppaan vuoteen 2018 mennessä.</p> <p>ToolBox-travelille toimeksiantona tehdyn opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan matkailua kohtaan. Opinnäytetyön avulla on myös tarkoitus tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat yksilön matkustusmotivaatioon. Työn tekemisen ajankohta oli vuoden 2016 heinäkuusta marraskuuhun.</p> <p>Tietoperusta koostuu kolmesta eri pääaiheesta. Matkustamisen motivaatiotekijöissä tutkitaan yksilön matkailumotivaatiota, matkakohteen imagoa sekä matkakohteen valintaan vaikuttavia tekijöitä. Euroopan pakolaiskriisiä koskevassa pääaiheessa keskitytään Euroopan pakolaiskriisin syntyyn ja siihen, miten se vaikuttaa Eurooppaan ja erityisesti Kreikkaan. Viimeinen pääaihe on Kreikan matkailu, jossa keskitytään yleisesti Kreikan matkailuun ja suomalaisten matkailuun Kreikkaan.</p> <p>Opinnäytetyötä varten tehty kysely suoritettiin lokakuussa 2016 sähköisenä kyselynä Webropol-surveysin kautta. Vastauksia kertyi 70 kappaletta. Kysely osoittaa, että Euroopan pakolaiskriisi näkyy suomalaisten matkustusmotivaatioon verrattain pienenä. Silti 40 prosenttia vastaajista myöntää välttävänsä Kreikassa matkakohteita, missä tiedetään olevan paljon pakolaisia. Kyselyssä 25 vastaajan mukaan Euroopan pakolaiskriisillä on ollut hieman tai jonkin verran vaikutusta heidän Kreikan matkustus suunnitelmiinsa.</p> <p>Matkustusmotivaatioon vaikuttavista tekijöistä tärkeimmiksi nousivat raha ja yksilön tarve irtautua arkielämästä. Kyselyyn vastanneista suurin osa oli 18-30-vuotiaita, jolloin rahan merkitys saattaa näyttäytyä suurempana kuin esimerkiksi eläkeläisillä. Raha on joka tapauksessa ulkopuolinen tekijä kun taas yksilön tarve irtautua arkielämästä on sisäinen tarve. Matkakohteen imagoon vaikuttavat kyselyn mukaan eniten ystävien ja tuttavien kokemukset matkakohteesta sekä sosiaalinen media. Nämä tekijät ovat osa matkakohteen luonnollista imagoa, eli niitä joihin itse matkakohde ei pysty vaikuttamaan.</p> <p>Nykyinen Euroopan pakolaiskriisi on aiheena niin ajankohtainen, että lisätutkimuksia tehdään varmasti tulevaisuudessa. Tällä hetkellä suomalaisten huoli pakolaismääristä Etelä-Euroopassa on vielä maltillinen mutta tietoinen. Tulevaisuudessa on kiinnostava nähdä, välttävätkö myös suomalaiset tiettyjä Etelä-Euroopan matkakohteita. Itä-Kreikan saaret Lesbos, Samos ja Kos ovat jo menettäneet keskimäärin 35 prosenttia kansainvälisistä matkavarauksistaan Euroopan pakolaiskriisin takia.</p>	
Asiasanat Eurooppa, pakolaiset, Kreikka, matkailu, suomalaiset, motivaatio	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimus.....	2
1.2	Opinnäytetyön rakenne.....	2
2	Matkustamisen motivaatiotekijät.....	3
2.1	Matkailumotivaatio.....	4
2.1.1	Matkakohteen valinta.....	6
2.1.2	Matkakohteen imago.....	6
2.2	Matkailijatypologia.....	7
3	Euroopan pakolaiskriisi.....	9
3.1	Pakolaiskriisin synty.....	11
3.2	Siirtolainen vai pakolainen.....	11
3.3	Pakolaisten kulkureitit Eurooppaan.....	12
3.4	Pakolaiskriisin vaikutus Kreikkaan.....	14
4	Kreikkaan suuntautuva matkailu.....	16
4.1	Suomalaisten matkustus Kreikkaan.....	19
5	Tutkimus.....	21
5.1	Tutkimusote.....	21
5.2	Tutkimusmenetelmä.....	22
5.3	Tutkimuksen vaiheet ja aikataulu.....	23
5.4	Aineisto ja käytetyt analyysit.....	23
6	Euroopan pakolaiskriisin vaikutus matkustusmotivaatioon ja Kreikan matkailuun.....	25
6.1	Alustavat kysymykset.....	25
6.2	Matkustusmotivaatioon vaikuttavat tekijät.....	27
6.3	Kreikka ja Euroopan pakolaiskriisi.....	28
7	Pohdinta.....	31
7.1	Jatkotutkimusehdotukset.....	32
7.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	33
8	Oman oppimisen arviointi.....	35
	Lähteet.....	36
	Liitteet.....	41

1 Johdanto

Suomalaisilla on aina ollut lämmin suhde Kreikkaan ja Suomesta matkustetaan paljon maan eri saarille varsinkin kesäaikaan. Kreikan maine lomakohteiden kestopuosikkina on kuitenkin saattanut kärsiä miljoonien pakolaisten vaelluksesta Kreikan läpi kohti Eurooppaa. Euroopan pakolaiskriisin vaikutus näkyy Kreikan saarilla ja eri medioissa ympäri maailman. Pakolaiskriisin ympärillä oleva mediapyöritys takaa sen, että suurin osa suomalaisista tietää pakolaiskriisistä ja uppoavista kumiveneistä Välimerellä. Jää siis kysymykseksi ovatko suomalaiset hieman varautuneemmin lähdössä Kreikkaan pakolaiskriisin takia.

Euroopassa on käynnissä pahin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. Tuhannet turvapaikanhakijat matkaavat vaarallisen matkan läpi Euroopan paetessaan kotimaidensa sotaa ja turvattomuutta. Vuosien 2014 ja 2015 aikana 1,2 miljoonaa pakolaista saapui Välimeren kautta Eurooppaan eikä kriisille näy vielä loppua. Euroopan Unionin mukaan kolmen miljoonan pakolaisen odotetaan vielä saapuvan Eurooppaan vuoteen 2018 mennessä. (Kingsley 2016, 4.) Suurin osa pakolaisista on kotoisin Syyriasta, Afganistanista ja Irakista (UNHCR 2016). Arabikeväällä, Syyrian sisällissodalla sekä jihadistijärjestö Isisin voimistumisella nähdään olevan suuri vaikutus Euroopan pakolaiskriisin synnyssä.

Välimeri ja sen valtiot, erityisesti Kreikka, Italia ja Turkki vastaanottavat tuhansittain turvapaikanhakijoita päivässä, jotka matkaavat salakuljettajien täyteen ahdetuilla veneillä. Mediassa uutisoidut sadat onnettomuudet Välimerellä ovat lohdutonta luettavaa eurooppalaisille ja koko maailmalle.

Kreikan tuhansista saarista on tullut pysähdyspaikkoja monille pakolaisille ja elämä monella pienellä Kreikkalaissaarella onkin pakolaiskriisin myötä muuttunut. Helsingin sanomat uutisoi huhtikuussa 2016 Lesboksen saaren asukkaista, joiden arki koki muutoksen pakolaisvirran kasvettua. Saaren asukkaat olivat ehdokkaita Nobelin rauhanpalkinnon saajiksi jatkuvan pakolaisten auttamisen vuoksi. (Turtiainen 2016.) Yhä enemmän suomalaiset ovat tietoisia Kreikan saarien pakolaistilanteesta. Monien suusta voi kuulla kysyttävän: ”kannattaako sinun matkustaa juuri tuolle saarelle?” tai ”onkohan siellä turvallista pakolaisten takia?”.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten Euroopan pakolaiskriisi on vaikuttanut suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaan kohtaan. Euroopan pakolaiskriisi on aiheena erittäin ajankohtainen ja se tuntuu olevan kaikkien huulilla. Tämä opinnäytetyö on

tutkimustyyppinen työ. Aihe on rajattu koskemaan Suomen ja Kreikan välistä matkustusta. Työ tehdään toimeksiantona Toolbox-Travel Marketing & Consulting-yritykselle.

1.1 Tutkimus

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Euroopan pakolaiskriisin vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohden. Matkustusmotivaatiota muokkaavana tekijänä toimii Euroopan pakolaiskriisi ja tarkoituksena on ymmärtää sen vaikutus suomalaisiin.

- Pää tutkimuskysymys on: Onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohden?
- Ensimmäinen alakysymys: Millainen vaikutus Euroopan pakolaiskriisillä on ollut Kreikkaan?
- Toinen alakysymys: Mitkä tekijät vaikuttavat yksilön matkustusmotivaatioon?

Euroopan pakolaiskriisiä koskevassa kappaleessa kaksi käytettyä lähteet ovat pääosin vuodelta 2015 jolloin tilanne Välimerellä kärjistyi entisestään. Useammassa kohdassa viitataan myös vuoden 2016 tietoihin ja lukuihin.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäyte alkaa johdannolla, jonka tarkoitus on herättää lukijan kiinnostus aiheeseen. Johdannossa käydään myös läpi opinnäytetyön tutkimusongelmat. Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu matkustamisen motivaatiotekijöistä, Euroopan pakolaiskriisistä sekä Kreikan matkailusta. Nämä kolme pääaihetta muodostavat opinnäytetyön tietoperustan, jonka mukaan opinnäytetyötä varten tehtävä kysely luodaan.

Opinnäytetyön empiirisessä osassa esitellään tutkimusmenetelmä sekä perustellaan sen valintaa tähän työhön. Aineiston keruumenetelmät ja tutkimuksen toteutus tuodaan myös esiin. Empiirisen osan lopussa esitellään tutkimuksessa ilmenneet tulokset sekä analysoidaan vastauksia ja pohditaan jatkosuunnitelmia. Opinnäytetyö päättyy oman oppimisen arviointiin.

2 Matkustamisen motivaatiotekijät

Sana motivaatio pohjautuu latinankielen sanasta ”movere” eli liikkua. Motivaatioteorioiden ja tutkimusten peruskysymyksiä ovatkin: mitkä tekijät saavat yksilön tekemään tiettyjä valintoja, sitoutumaan tekemisiinsä ja näkemään vaivaa kyseisen asian suhteen. (Dorney & Ushioda 2011, 3.) Motivaatio on sisäinen prosessi, joka saa henkilön liikkumaan kohti tavoitettaan. Henkilön sisäistä motivaatiota ei voi suoraan havainnoida vaan motivaatio voidaan päätellä esimerkiksi yksilön käyttäytymisen muutoksesta.

Yksi tunnetuimmista yksilön motivaation määrittämiseen käytettävistä työkaluista on vuonna 1943 julkaistu amerikkalaisen psykologi Abraham Maslowin kehittämä Maslowin tarvehierarkia. Maslowin tarvehierarkiassa yksilön kokemat tarpeet ovat jaettu viiteen eri kategoriaan ja sen ajatuksena on, että yksilön perustarpeet täytyy olla täytettyinä tarvittavissa määrin, jotta hän lähtee etsimään täydennystä muille tarpeille. (Cook, Marqua & Yale 2006, 45.) Kuviossa yksi on kuvattu Maslowin tarvehierarkia.

Kuvio 1. Maslowin tarvehierarkia (Cook ym. 2006, 45)

Maslowin tarvehierarkian mukaan yksilön ensisijaiset tarpeet ovat säilyttämisen tarpeet, kuten ruoka, juoma, uni ja lämpö. Turvallisuuden tarve näkyy auktoriteetteihin tai johonkin totuttuun turvauduttaessa. Tarve liittyä johonkin kuuluu sosiaalisten tarpeiden joukkoon ja ilmenee yksilön kokiessa kuulumista ja tuntiessa itsensä hyväksytyksi. Arvostuksen tarpeet ovat tekijöitä, joiden avulla yksilö pyrkii erottumaan muista. Pyramidin päällä olevassa itsensä toteuttamisen tarpeessa yksilö kokee, että hänellä on kyky ja mahdollisuus saavuttaa päämääränsä. (Cook ym. 2006, 45.)

Kuviossa kaksi on esitetty Maslowin tarvehierarkia matkailijan näkökulmasta.

Kuvio 2. Maslowin tarvehierarkia matkailijan näkökulmasta (Cook ym. 2006, 44-46)

Matkailija saattaa etsiä täyttymystä enemmän kuin yhdelle tarpeelle matkustaessaan ja osallistuessaan matkailuaktiviteetteihin. Tarpeet saattavat myös vaihdella riippuen matkakohteesta. Tutussa ja aikaisemmin vierailussa kohteessa ei ole tarvetta enää pakettimat-kalle, vaan matkakohdetta voidaan kiertää vapaammin ja itsenäisemmin. Uusissa kohteis-sa taas pakettimatka voidaan kokea turvallisena tapana nähdä kyseinen kohde tai maa. Jokainen matkailija voi rakentaa oman Maslowin tarvehierarkian matkustaessaan ja näin tiedostaa mitkä tekijät ovat juuri hänelle tärkeitä matkakohteessa.

2.1 Matkailumotivaatio

Matkailijoilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka matkustavat väliaikaisesti kodin, työn ja arjen ulkopuolisiin kohteisiin, osallistuvat matkakohteen tarjoamiin aktiviteetteihin ja käyttävät mahdollisesti matkailijoille tarkoitettuja palveluita kohteessa ollessaan. Matkailu käsittää laajan valikoiman ihmisiä, palveluita ja aktiviteetteja. (Cook ym. 2006, 5.)

Matkailumotivaatio syntyy, kun ihmisellä on tarve matkustaa kokeakseen jotain uutta ja jännittävää erilaisessa ympäristössä. Yksilön kokema arkielämä ja yhteiskunta vaikuttavat suuresti matkailumotivaatioon. Motivaation tärkein lähtökohta on usein matkakohde, mutta lisäksi monet muut tekijät vaikuttavat päätökseen. (Suvantola 2002, 81–87.)

Suvantolan (2002) mukaan, matkailumotivaation nähdään syntyvän yksilön halusta tavoittaa jokin uusia asia. Matkailijan tiedot matkakohteista perustuvat mediaan, kulttuuriin, yksilön koulutukseen ja muihin ihmisiin. Kyseisessä matkakohteessa aikaisemmin vierailleen matkailijoiden mielipiteillä ja kokemuksilla on suuri vaikutus matkakohdetta valitessa. (Suvantola 2002, 81–87.)

Motivaatiota sekä matkailumotivaatiota on tutkittu pitkään eri näkökulmista ja kyseisestä aiheesta onkin luotu erilaisia matkailumotivaatiota selittäviä malleja. Kyseisen aiheen moninaisuus juontuu eri tekijöiden keskustelusta siitä, mitkä tekijät vaikuttavat kuluttajan motivaatioon ja matkailukäyttäytymiseen.

Yksi selkeimmistä matkailumotivaatiota selittävästä malleista on McIntosh, Goeldner and Ritchien (1995) luoma nelijakoinen matkailumotivaatiomalli (Cooper, Fletcher, Fyall, Gilbert & Warhill 2008, 47).

1. Fyysiset motivointitekijät: yksilön tarve hyvinvointiin kuten kehoon, mieleen, urheiluun ja vapaa-aikaan.
2. Kulttuuriset motivointitekijät: yksilön tarve nähdä uusia kulttuureita ja maita sekä kokea paikallisten elämäntyyliä.
3. Ihmisten väliset motivointitekijät: yksilön tarve tavata uusia ihmisiä, vieraila ystävien tai läheisten luona sekä halu kokea uusia kokemuksia.
4. Status ja arvovallan motivointitekijät: yksilön tarve jatkuvaan itsensä kehitykseen, arvostuksen saamiseen ja oman egon nostatukseen.

Yllä olevasta McIntosh, Goeldner ja Ritchien matkailumotivaatiomallissa voidaan nähdä monia samankaltaisuuksia Maslowin tarvehierarkian kanssa. Mallista löytyy samoja tekijöitä ja tuloksia liittyen yksilön (matkustus)motivaatioon.

2.1.1 Matkakohteen valinta

Matkailun asiantuntijat ovat vuosien ajan jakaneet matkailun motivaatiotekijät työntö- tai vetovoimatekijöihin. Tämän mukaan yksilön persoonallisuus, tarpeet ja halut toimivat työntötekijöinä matkustusmotivaatiota kohtaan kun taas matkakohteen houkuttelevat ominaisuudet toimivat vetovoimatekijöinä. (Cook ym. 2006, 43.) Matkakohteen valinnan kannalta tärkeäksi rooliksi nousevat kohteen vetovoimatekijät. Taulukossa yksi on listattu sekä työntö- että vetovoimatekijöitä.

Taulukko 1. Matkustusmotivaation työntö- ja vetovoimatekijät (Cook ym. 2006, 44)

Työntö- ja vetovoimatekijöiden lisäksi matkustusmotivaatioon vaikuttavat matkustuksen estävät tekijät, sekä matkakohteen imago. Matkustaminen vaatii aikaa, rahaa, energiaa ja kohteen turvallisuutta. Kohteen turvallisuus on noussut yhä tärkeämmäksi tekijäksi syyskuun 11. Päivän terroritekojen ja tapaninpäivän 2004 tsunamin jälkeen. Epävarmuus turvallisuudesta matkustaessa voi lisätä yksilön epäröintiä matkustamisen suhteen. (Cook ym. 2006, 44.)

2.1.2 Matkakohteen imago

Matkakohteen imago perustuu yksilön tietoisuuteen ja oppeihin maailmasta, aikaisemmista kokemuksista sekä tunteisiin. Nämä yksilön kognitiiviset arviointit aikaansaavat yksilölle omanlaisen imagon maailmasta. Tämä imago on erittäin tärkeä yksilön motivaatioon ja käytökseen matkailutuotteita ja –kohteita kohtaan sekä tuottavat työntötekijöitä sekä luovat kysyntää. Matkailijoilla saattaa olla hyvin erilaisia näkemyksiä ja imagoja matkailuun

liittyen. Jo itse sanalla ”matka” saattaa olla eri merkityksiä matkailijoille. (Cooper ym. 2008, 53-54.) Gunn jakoi matkakohteen imagon vuonna 1972 kahteen eri tasoon.

1. Ensimmäinen taso, eli matkakohteen luonnollinen imago. Tämä koostuu matkaoppaiden, mediaraporteista ja muiden ihmisten kertomasta tiedoista kohteesta. Kaiken tämän informaation perusteella muodostuu kuvitteellinen kuva matkakohteesta.
2. Toinen taso, eli matkakohteen aikaansaama taso. Tämä koostuu matkakohteen tarkoituksellisesta kuvaamisesta ja kohteen matkailun edistämisestä.

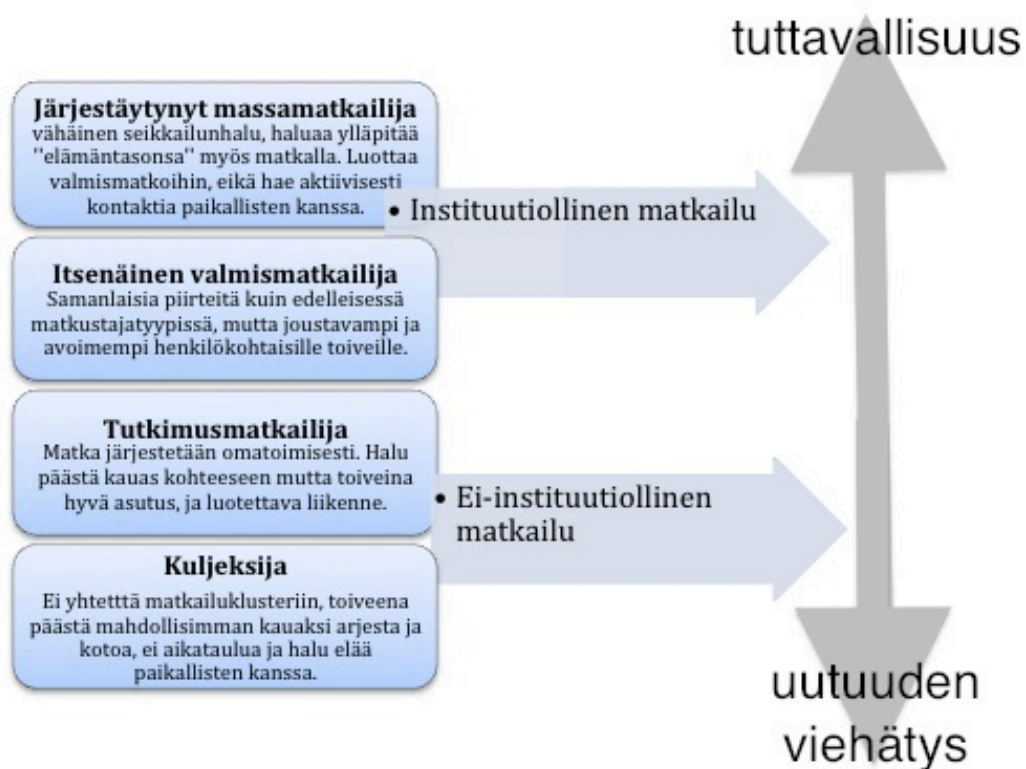
Nämä kaksi tasoa on tärkeä erottaa toisistaan, sillä toinen eli aiheutettu taso on usein hallittavissa mutta ensimmäiseen eli luonnolliseen imagoon on hankala vaikuttaa.

E.J Mayo tarkasteli alueellista imagoa ja alueellista matkailijan käytöstä. Mayonkin mukaan matkakohteen imago on kriittinen tekijä valittaessa matkakohdetta. Mayo nosti esiin saman tekijän, jonka mukaan tärkein matkustuspäätökseen vaikuttava tekijä on matkustajan itse luoma kuva matkakohteesta ja toissijaiseksi jää matkakohteen luoma kuva itsestään ja palveluistaan. (Cooper ym. 2008, 53.)

2.2 Matkailijatypologia

Matkailutypologia on sosiologisen tutkimuksen menetelmä, joka tässä tapauksessa etsii tapoja luokitella matkailijoita eri ryhmiin yksilön sisäisten ilmiöiden, kuten motivaation ja käytöksen perusteella (Cooper ym. 2008, 189).

Yksi tunnetuimmista jaotteluista matkailijoiden välillä on Erik Cohenin luoma malli, jossa matkailijat on jaettu neljään eri ryhmään käytöksensä perusteella. Cohenin malli perustuu teoriaan, jonka mukaan matkailussa yhdistyvät yksilön uteliaisuus kokea uusia kokemuksia sekä samanaikaisesti tarve kokea turvallisuutta. Kuviossa kolme on esitetty Cohenin matkustajaryhmät. (Cooper ym. 2008, 50.)

Kuvio 3. Erik Cohenin matkailijatyypologiamalli (Cooper ym. 2008, 51)

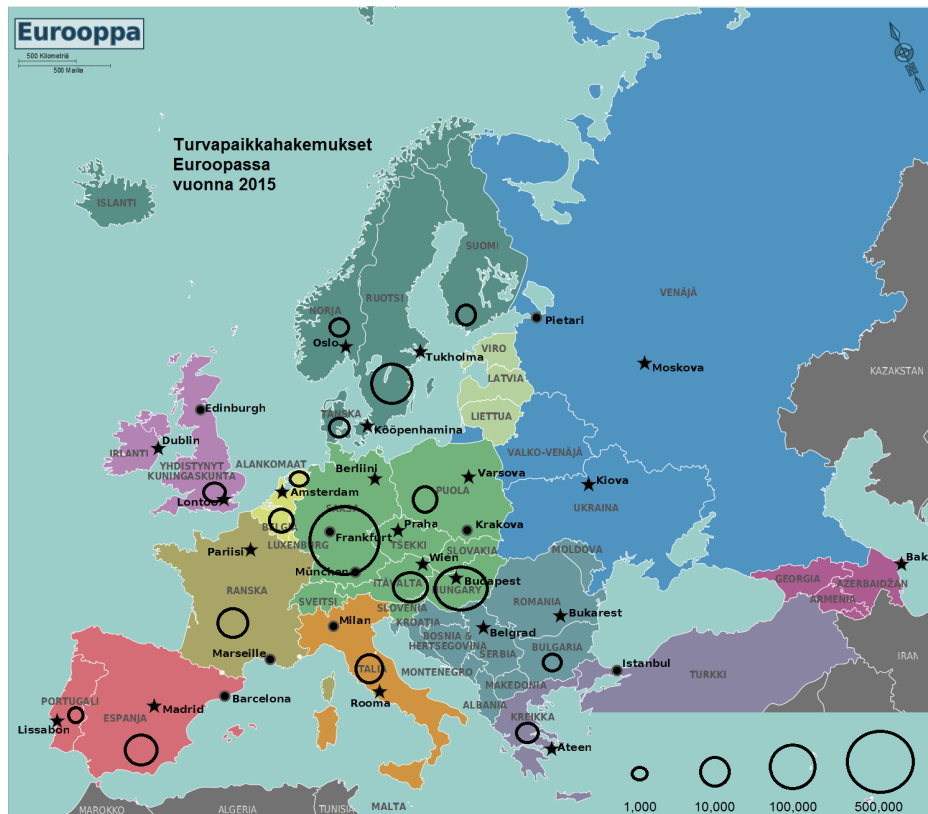
Cohenin matkailijatyypologiamallissa on neljä erilaista matkailijamallia: järjestäytynyt massamatkailija, itsenäinen valmismatkailija, tutkimusmatkailija sekä kuljeksija. Cohenin mukaan tuttavallisuuden ja uutuuden viehätysten välillä on jatkuva jatkumo. Kun nämä kaksi tekijää jaetaan vielä pienimmiksi paloiksi, syntyy nelijakoinen luokitelma. Järjestäytynyt massamatkailija sekä itsenäinen valmismatkailija ovat osa instituutiollista matkailua. Tässä ryhmässä yksilöä viehättää ”tuttavallisuus”, eli kohteen ennalta-arvattavuus sekä vähäiset riskit. Instituutiolliseen matkailuun kuuluvat vahvasti matkaoperaattorit, matkatoimistot, hotellit sekä liikenneoperaattorit. Tutkimusmatkailija sekä kuljeksija kuuluvat ei-instituutiolliseen matkailuun. He hakevat matkustaessaan uutuuden viehätystä, esimerkiksi omatoiminen matka autenttisessa ympäristössä. Ei-instituutiollisessa matkailussa vältetään kontaktia matkailualan yritysten kanssa, ellei kyseessä ole hätä tai muu pakottava tilanne. Cohenin malli on auttanut luomaan operatiivisia lähestymistapoja matkailututkimukseen sekä muodostamaan rungon hallinnollisiin käytäntöihin. Kyseistä mallia ei kuitenkaan pysty soveltamaan kaikkiin matkailijoihin, mutta sen avulla pystytään hahmottamaan suuria määriä matkailijoita. (Cooper ym. 2008, 50-51.)

3 Euroopan pakolaiskriisi

Suuri muuttoliike pääosin Lähi-idän maista on muovannut Eurooppaa ja sen maita viimeisten viiden vuoden ajan. Pakotetulle muuttoliikkeelle eli pakkomuutolle ei löydy yhtä yhteistä selittävää syytä, mutta viimeisten viiden vuoden aikana merkittävässä roolissa ovat olleet Syyrian, Irakin ja Afganistanin pitkittyneet konfliktit sekä Länsi-Afrikan kriisit. Sadattuhannet ihmiset pakenevat sodilta ja konflikteilta toiveissaan uusi ja turvallinen elämä Euroopassa. Eurooppaan pyrki vuoden 2015 aikana yli miljoona pakolaista Välimeren kautta. 3770 ihmistä kuoli tai jäi kateisiin matkan aikana. (Pakolaisapu 2015.) Vuoden 2016 kesäkuuhun mennessä Eurooppaan on saapunut meriteitse jo 231 000 henkilöä ja kuolleita tai kadonneita on melkein 3000 (UNHCR 2016).

Sadattuhannet Eurooppaan pyrkivät ihmiset ovat panneet vastaanottajamaiden asenteet ja resurssit koviille. Koserin (2015) raportin mukaan Euroopan Unioni ei ole vielä toistaiseksi päässyt yksimielisyyteen turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta maidensa kesken (Koser 2015). Euroopan komissio on linjannut kokonaisvaltaisen lähestymistavan Euroopan pakolaiskriisiin, joka toimii niin Euroopan Unionin kuin sen jäsenmaiden tasolla. Euroopan komission laatiman pakolaisuutta koskevan esityslistan mukaan Euroopan Unioni pyrkii tarjoamaan sen jäsenmailleen sekä lyhyen että pitkän aikavälin työkaluja pakolaiskriisin rauhoittamiseksi. Uuden agendan mukaan Euroopan Unionin maiden on yhdessä hallittava maahanmuuttoa paremmin sen jokaisesta kulmasta. (European Commission 2016a.)

Vuoden 2015 aikana Euroopan väkirikkain valtio Saksa sai yli 476 000 hakemusta eli enemmän kuin mikään muu valtio. Saksan viranomaisten mukaan pakolaisia saapui luvattomasti maahan paljon enemmänkin. Merkittäviä määriä turvapaikkahakemuksia vastaanottivat lisäksi Unkari ja Ruotsi. (BBC 2016.) Kuviossa neljä näkyvät vuonna 2015 eniten turvapaikkahakemuksia saaneet Euroopan maat.

Kuvio 4. Turvapaikkahakemukset Euroopassa vuonna 2015 (BBC 2016, Wikimedia Commons)

Yhteensä turvapaikkahakemuksia jätettiin Euroopan maille yli 1,3 miljoonaa. Kyseisessä luvussa on mukana myös Norjan ja Sveitsin turvapaikkahakemukset. (BBC 2016.) Kreikan valtio ei vastaanottanut eniten turvapaikkahakemuksia, mutta sen läpi kulki noin miljoona pakolaista vuoden 2015 aikana. Suurin osa Kreikassa olevista pakolaisista toivoi kuitenkin pääsevänsä jatkamaan matkaa suosituimpiin turvapaikkamaihin kuten Saksaan ja Ruotsiin. Kreikkaan saapui vuoden 2015 aikana meriteitse yli 860 000 henkilöä (UNHCR 2015).

Kuviosta neljä puuttuvat Turkin tiedot. Yli 3,1 miljoonaa pakolaista on rekisteröity olevan Turkissa ja luku on maailman suurin yhtä valtiota kohden. Suurin osa Turkin pakolaisista tulee Syyriasta mutta maassa on lisäksi Irakin ja muiden valtioiden kansalaisia. Vain murto-osa pakolaisista pääsee Turkissa pakolaisleireille: 250 000 pakolaista on sijoitettu 26 leiriin. Muut pakolaiset elävät leirien ulkopuolella huonoissa oloissa, joissa ei ole mahdollisuutta kunnon ruokaan, peseytymiseen tai muihin tarpeisiin. (European Commission 2016b.) Huonojen elinolojen takia suuret pakolaisryhmät yrittävät jatkaa matkaansa Turkista eteenpäin Eurooppaan.

3.1 Pakolaiskriisin synty

Vuonna 2011 arabikevääksi kutsutut mielenosoitukset ja yhteenotot levisivät kansalaisten keskuudessa Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän maissa. Mielenosoitukset alkoivat Tunisiasta ja levisivät nopeasti Egyptiin, Algeriaan, Libyaan, Marokkoon ja lopulta Syyriaan, Jemeniin sekä Bahrainiin. (UNA Finland / Suomen YK-liitto 2013.) Syyrian sodalla, joka alkoi vuonna 2011 kansannousulla Syyrian presidenttiä Bašar al-Assadia ja hänen hallitustaan vastaan, on todettu olleen suuri vaikutus Euroopan pakolaiskriisin syntymiseen. Kingsleyn (2016) mukaan arabikevään mielenosoitukset levisivät lisää, kun neljä syyrialaispoikaa joutui pidätetyiksi ja kidutetuiksi heidän maalattuaan tekstejä demokratian puolesta koulun seinään Etelä-Syyriassa. Poikien kohtaloa vastaan järjestettiin lukuisia mielenosoituksia, joihin Bašar al-Assad vastasi monien kuolemaan johtaneilla tulituksilla. (Kingsley 2016, 16.) Arabikevään levottomuudet laajenivat lopulta koko maan sisällissodaksi vuoden 2012 aikana ja sen seurauksena Syyriasta on paennut yli 4,8 miljoonaa ihmistä ulkomaille. Tämän lisäksi maansisäisiä pakolaisia on 6,6 miljoonaa. (Pakolaisapu 2015.) Syyrialaiset pakenevat maansa hallinnon kohdistamaa väkivaltaa kansalaisiaan kohtaan sekä muiden oppositioliikkeiden vaarallisuutta. Lisäksi Jihadistijärjestö Isisin iskut ja hirmuvalta Irakin ja Syyrian alueilla ajavat ihmisiä pois kodeistaan.

Muuttoliikettä Eurooppaan lisäsi Syyrian naapurimaiden pakolaiskiintiöiden täyttymiset. 80 miljoonan asukkaan Turkki ilmoitti mittansa täyttymisestä, kun maahan oli paennut lähes kaksi miljoonaa syyrialaista. Turkin EU-ministeri Volkan Bozkir ilmoitti heinäkuussa 2015, että seuraava pakolaisaalto ohjataan Eurooppaan määrin tasaamiseksi. (Thomson Reuters 2015.) Libanonissa on noin 1,2 miljoonaa Syyrian pakolaista. Määrä muodostaa lähes viidesosan Libanonin väestöstä (Pakolaisapu 2015).

3.2 Siirtolainen vai pakolainen

Viimeaikainen suuri muuttoliike on aiheuttanut keskustelua oikeista käsitteistä pakolaiskriisistä puhuttaessa. Termejä siirtolainen, pakolainen ja turvapaikanhakija erehdytään usein käyttämään samoissa tilanteissa, vaikka jokaisella on erilaisia seurauksia ja kansainvälisiä velvoitteita tarkoittavia merkityksiä. Pakolaisten asioita ajavan lakimiehen Anne Althausin (2015) mukaan termit menevät helposti sekaisin ihmisten puheissa, eikä termien ”pakolainen” ja ”siirtolainen” eroja enää tunnisteta. Althaus toteaa osan tiedotusvälineistä käyttävän pakolaiskriisistä puhuessaan ainoastaan termiä ”pakolainen” eikä neutraalimmaksi todettua termiä ”siirtolainen”. (Althaus 2015.)

Siirtolainen tarkoittaa henkilöä, joka muuttaa paikasta toiseen pidempiaikaisesti. Termi siirtolainen nähdään neutraalina sanana henkilöstä, joka muuttaa tai on muuttanut kansainvälisten rajojen yli asuinpaikastaan. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM arvioi 232 miljoonan henkilön vuodessa joutuvan kansainvälisiksi siirtolaisiksi sekä noin 740 miljoonan liikkuvan omissa kotimaissaan. Siirtolaisuudelle ei löydy yhtä selittävää syytä. Siirtolaisuus sanan alle menevät lisäksi kansainväliset opiskelijat maailmalla sekä he, jotka pakenevat sotaa tai vainoa kotimaastaan. Taloudellisesti siirtolaisiksi kutsutaan niitä henkilöitä, jotka muuttavat töiden tai paremman elämäntason perässä. Siirtolaiset Euroopan Unionin ulkopuolelta joutuvat aluksi maahanmuuttovalvonnan pariin eikä heillä ole välttämättä välitöntä suoraan pääsyä sosiaaliseen asumiseen tai etuihin. Kyseiset siirtolaiset voidaan karkottaa maasta, jos he rikkovat maan maahanmuuttolakeja. (Travis 2015.)

Pakolainen on henkilö, joka on paennut konfliktia tai vainoa ja jonka on tunnustettu tarvitsevan kansainvälistä suojelua. Pakolaisia ei saa palauttaa kotimaahansa, mikäli heidän elämänsä ja vapautensa on siellä vaarassa. (UNHCR.) Pakolaiset ovat suojattu vuoden 1951 pakolaisyleissopimuksella, jossa määritellään mitä pakolaisuus on ja mitkä perusoikeudet heille taataan.

Turvapaikanhakija on henkilö, jonka pyyntöä jäädä kyseiseen maahan ei ole vielä hyväksytty. Vuoden 1951 yleisen pakolaissopimuksen mukaan turvapaikanhakijoille on mahdollistettava oikea ja tehokas turvapaikkamenettely ja taattava arvokas ja turvallinen elämä hakuprosessin aikana. (Travis 2015.) UNHCR arvioi, että joka vuosi noin miljoonan henkilön hakevan turvapaikkaa maailmanlaajuisesti (UNHCR).

Kansallisten turvapaikkajärjestön tehtävä on määrittää kyseisen henkilön sopivuudesta turvapaikanhakijaksi. Suurien muuttoliikkeiden, kuten Euroopan pakolaiskriisin aikana, viranomaisilla ei usein ole aikaa tai resursseja tehdä tarvittavia yksityiskohtaisia tutkimuksia turvapaikanhakijoista. Näitä suuria ryhmiä kutsutaan usein alkuun pakolaisiksi.

3.3 Pakolaisten kulkureitit Eurooppaan

Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestö IOM, eli International Organization for Migration arvioi vuonna 2015, että yli miljoona pakolaista saapui Eurooppaan meriteitä ja lähes 34900 maitse (UNHCR 2016). Euroopan unionin rajaturvallisuusvirasto Frontexin (2016) mukaan suosituimmat reitit Eurooppaan ovat Itä-Euroopan, Etelä-Euroopan ja Länsi-Balkanin kautta (BBC 2016). Kuviossa viisi on esitetty pakolaisten käytetyimmät kulkureitit Eurooppaan vuonna 2015.

Kuvio 5. Pakolaisten käytetyimmät merireitit Eurooppaan vuonna 2015 (UNHCR 2015a, 9, Google)

Kuviossa viisi näkyvät punaiset nuolet osoittavat suosituimpia merireittejä, joiden kautta pakolaisia saapui Etelä-Eurooppaan vuonna 2015. Suosituimmat vastaanottajamaat olivat Kreikka, Italia ja Espanja. (UNHCR 2015a, 9.)

Itäinen Välimeri on pitkään ollut suosituin reitti pakolaisille saapua Eurooppaan. Suurin osa pakolaisista matkustaa Turkin kautta Kreikan lukuisille saarille sekä meritse että maitse. Lähellä Turkin rajaa olevalle Lesboksen saarelle saapui vuoden aikana 88 000 pakolaista. Luku on Kreikan saarille saapuvista pakolaismääristä suurin. (Turtiainen 2016.) Frontexin (2015a) mukaan tällä reitillä oli vuonna 2015 eniten pakolaisia Syyriasta, Afganistanista ja Somaliasta. Suurin osa pakolaisista jatkoi matkaansa eteenpäin Kreikasta kohti Makedoniaa. (Frontex 2015a.) The UN Refugee Agency (2015) vuonna 2015 teettämän tutkimuksen mukaan 90 prosenttia tätä reittiä käyttäneistä pakolaisista toivoo saavansa turvapaikan jostain muualta Euroopasta, kuten Saksasta tai Ruotsista (UNHCR 2015). Monet tekijät tukevat tämän reitin suosiota pakolaisten keskuudessa maantieteellisen sijainnin lisäksi. Frontexin (2015) mukaan ihmisalukuljetuksesta on kehittynyt merkittävä teollisuus Turkissa. Lisäksi Turkin lieventyneet viisumisäännökset monia Afrikan maita kohtaan ovat luoneet toisen vetovoimatekijän osalle pakolaisista, jotka saapuvat ensin lentoteitse Turkkiin ja jatkavat siitä matkaa kohti Eurooppaa. (Frontex 2015a.)

Keski-Välimeren reitti pysyi intensiivisen pakolaispaineen alla myös vuonna 2015 ja Italian rannikolle saapui yli 154 000 pakolaista. Kokonaismäärä Italiaan saapuneista siirtolaisista laski kuitenkin kymmenesosalla edellisestä vuodesta. Tärkeimmät syyt tähän laskuun oli-

vat syyrialaistaisten määrät Itäisellä Välimerellä sekä salakuljettajien kohtaama venepula. Salakuljettajaverkostot ovat silti edelleen voimissaan Libyassa, jonne suurin osa Italiaan ja Maltalle suuntaavista pakolaista kootaan ennen merimatkaa. (Frontex 2015b).

Länsi-Balkanin reitin suosio kasvoi jo vuonna 2012, kun Schengen-alueen viisumirajoituksia kevennettiin Balkanin maiden osalta. Vuoden 2014-2015 ennätysmäärällä pakolaisia oli suora vaikutus Länsi-Balkanin reitille. Euroopan unioniin ja Kreikkaan saapuneet pakolaiset halusivat jatkaa matkaansa entisen Makedonian, Serbian, Unkarin ja Kroatian kautta kohti Länsi-Eurooppaa. Vuoden 2015 aikana Länsi-Balkanin alueella kirjattiin yli 765 000 havaintoa laittomista rajanylityksistä. Määrä nousi 16-kertaisesti vuodesta 2014. (Frontex 2015c.)

Salakuljettajien reitit Pohjois-Afrikasta tai Lähi-idästä Eurooppaan ovat erittäin vaarallisia ja vuonna 2015 merionnettomuuksissa kuoli yli 3770 pakolaista. Vakavin onnettomuus tapahtui keväällä 2015, kun Libyan rannikolla kaatuneen laivan mukana kuoli yli 800 henkilöä. Lokakuuhun 2016 mennessä Välimeren on ylittänyt meriteitse yli 300 000 henkilöä. Kuolleiden lukumäärä on jo 3650 henkilöä. (International Organization for Migration 2016.)

3.4 Pakolaiskriisin vaikutus Kreikkaan

Kreikka on yksi niistä valtioista Euroopassa, johon pakolaiskriisillä on ollut eniten vaikutusta. Noin 850 000 ihmistä kulki Kreikan läpi vuoden 2015 aikana parempia elämänoloja etsien. The UN Refugee Agency:n edustaja Adrian Edwarsin (2015) mukaan vuoden 2015 aikana Kreikkaan saapui päivässä noin 600 pakolaista ja luvut kasvoivat suuremmiksi vuoden edetessä. Suurin osa Kreikan läpi kulkevista pakolaisista matkasi meriteitse Turkista Itä-Kreikan pienille saarille ja rekisteröinnin ja seulonnan jälkeen toivovat pääsevänsä jatkamaan matkaansa kohti Länsi- ja Pohjois-Eurooppaa. (Edwards 2015.) Talouskriisin kanssa taisteleva Kreikka haki Euroopan Unionilta hätäapua 480 000 euroa kasvavan pakolaismäärän takia. Kreikan hallituksen tiedottaja Olga Gerovassilin mukaan Kreikka ei pysty yksin ottamaan vastuuta kaikista maahan saapuvista pakolaisista, vaan heidän sijoittamiseensa muualle on löydettävä pysyvä ratkaisu. (Tolsa 2016.)

Kreikan tilanne suuren pakolaismäärän kanssa on vaikeutunut vuoden 2016 aikana. Euroopan Unioni sekä Turkin valtio sopivat vuoden 2016 maaliskuun aikana Turkki-sopimuksesta. Sopimus tarkoittaa, että Turkista Kreikkaan laittomia meriteitse kulkevia ihmisiä aletaan palauttaa takaisin Turkkiin kevään aikana. Kyseisen sopimuksen mukaan jokaista laittomasti palautettua syyrialaista vastaan Euroopan Unioni sijoittaa yhden rekis-

teröidyn syyrialaispakolaisen Turkista Eurooppaan. Vastineeksi Turkki saa Euroopan Unionilta aluksi kolme miljardia euroa, joiden tarkoitus on kohentaa pakolaisten oloja Turkissa. (Gandara & Turtiainen 2016.) Kansainvälisen pelastuskomitea International Rescue Committeeen (2016) mukaan Turkki-sopimus on jättänyt 57 000 pakolaista jumiin Kreikkaan epäinhimillisiin oloihin. Kreikan hallitus tekee töitä pakolaisten olojen kohentamiseksi rakentamalla väliaikaisia asutuksia, mutta International Rescue Committeeen mukaan tilat eivät vastaa humanitaarisia normeja. (International Rescue Committee 2016.)

Pakolaiskriisillä on ollut näkyvää vaikutusta Kreikan matkailuun. Kreikkalaisen sanomalehden mukaan Itäisen Egeanmeren saaret lähellä Turkin rajaa ovat kärsineet lukuisista matkailijoiden matkaperuutuksista. Lesboksen saaren matkavaraukset pienenevät 90 prosenttia sekä Samoksen saarella varaukset pienenevät 40 prosenttia edellisvuodesta. Lehden mukaan lukuisat lento- sekä laivayhtiöt ovat peruneet tai muuttaneet reittejään kyseisille saarille vähäisten varausmäärien vuoksi. (Tourism-review.com 2016b.)

4 Kreikkaan suuntautuva matkailu

Kreikan tasavalta sijaitsee Etelä-Euroopassa, Balkanin niemen kärjessä. Manner-Kreikan lisäksi Kreikkaan kuuluvat Dodekanesian saaret sekä Pohjois-Egean saariryhmät. Kreikan pääkaupunki on Ateena ja maan väkiluku on noin 10,9 miljoonaa (WorldoMeters 2016).

Kreikka on jaettu kahteen matkailullisesti tärkeään osioon. Kreikan manner, joka sisältää Peloponnesosin alueen etelästä, Keski-Kreikan ja Ateenan alueen, Epiruksen alueen lännessä sekä Thessalian ja Makedonian osion pohjoisessa. Pääkaupunki Ateena sekä Pohjois-Kreikan Chalkidikin niemen rantakaupungit ovat Kreikan mantereen tärkeimpiä turistikohteita. (Boniface, Cooper & Cooper 2016, 353-354.) Kreikan suurin ja vilkkain lentokenttä sijaitsee Ateenan kupeessa. Ateenan kansainvälinen lentokentän matkustajamäärät nousivat vuonna 2015 noin 18 miljoonaan. Luku kasvoi edellisvuodesta 19 prosenttia. (Athens International Airport 2015.) Ateenan lentokentällä on suuri merkitys Kreikan matkailulle, sillä monet matkailijat jatkavat Ateenasta Etelä- ja Keski-Kreikkaan. Kuviossa kuusi on esitetty Kreikan matkailualueet.

Kuvio 6. Kreikan matkailualueet (Boniface ym. 2016, 353-354, Thinglink 2016)

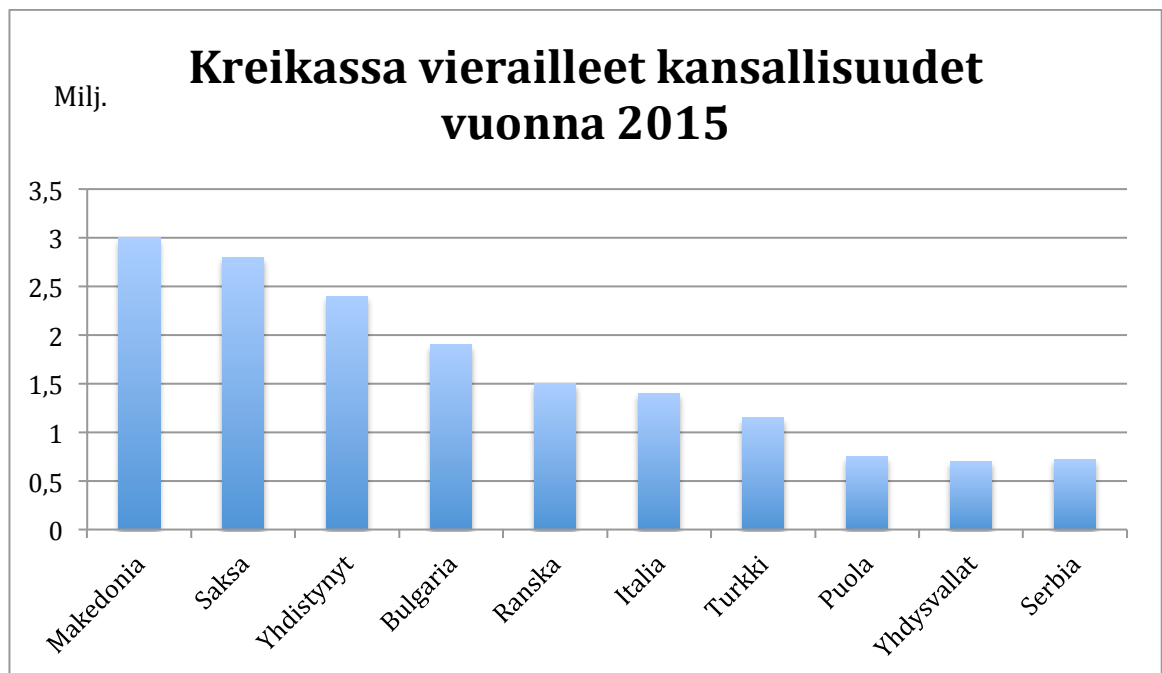
Alue 1. Kreikan manner. Alue 2. Kreikan saaristo

Toinen tärkeä matkailualue on Kreikan saaristo, johon kuuluu noin 6,000 saarta tai luotoa, joista vain 277 on asutettuja (Visit Greece). Matkailullisesti tärkeimmät saaret ja saariryhmät ovat Kreetta, Joonian saariryhmä Länsi-Kreikassa, Kykladien saaret Egeanmeren eteläosassa sekä Dodekanesian saariryhmä Egeanmeren kaakkoisosissa. Kreikan saaristo

on tunnettu kauniista rannoistaan ja rennosta elämäntyylistään. Alue on erittäin suosittu ympärivuoden. (Boniface ym. 2016, 353-356.)

Kreikka on yksi Euroopan suosituimmista matkailumaista sen rikkaan kulttuurin, historian ja lämpimän ilmastonsa vuoksi. Maailman matkailujärjestön (2016) mukaan vuonna 2015 Kreikassa vieraili noin 23,5 miljoonaa matkailijaa. Kreikan matkailu kasvoi seitsemän prosenttia edellisvuodesta. (UNWTO 2016.) Taulukossa kaksi on esitetty Kreikassa eniten vierailleet kansallisuudet vuonna 2015.

Taulukko 2. Kreikassa eniten vierailleet kansallisuudet vuonna 2015 (Bank of Greece, 2016)

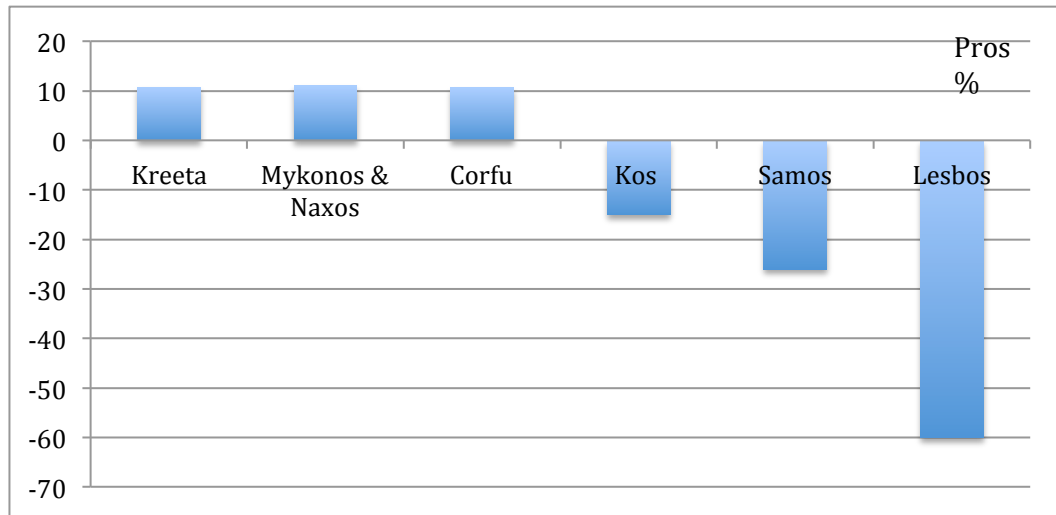

Kreikan pankin (2016) teettämän tutkimuksen mukaan Kreikassa vuoden aikana eniten vierailleet kansallisuudet olivat Makedonia (3 miljoonaa), Saksa (2,8 miljoonaa), Yhdistynyt kuningaskunta (2,4 miljoonaa), Bulgaria (1,9 miljoonaa) ja Ranska (1,5 miljoonaa). Suomalaisia vieraili Kreikassa vuonna 2015 noin 149 894, joka on 10 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. (Bank Of Greece 2016.)

The World Bank Group (2015) tekemän tutkimuksen mukaan vuonna 2014 Kreikan valtio sai kansainvälisiä matkailutuloja yhteensä noin 17,3 miljoonaa euroa (The World Bank Group). Matkailualan kokonaisvaikutus bruttokansantuotteeseen oli 17 prosenttia, jonka odotetaan nousevan vuosittain 3,7 prosenttia. Matkailuala työllisti Kreikassa vuonna 2014 epäsuorasti noin 700 000 henkilöä eli 20 prosenttia kokonaistyöllisyydestä. (World Travel and Tourism Council 2015.)

Kreikan matkailuala on kasvanut laajasti vuoden 2016 aikana, sillä matkailualalle on syntynyt yli 210 000 työpaikkaa ja matkailijamäärien odotetaan nousevan edellisvuodesta kuusi prosenttia. Vuoden 2016 tammi-elokuun aikana Kreikkaan matkusti 753 000 ihmistä enemmän kuin samaan aikaan edellisvuotena. Taulukossa kolme on esitetty ne kohteet Kreikassa, joiden matkustajamäärät ovat eniten nousseet ja laskeneet vuoden 2016 aikana. (Tourism-review.com 2016a.)

Taulukko 3. Kreikan saarien matkailijamäärien muutos, vuodet 2015-2016 (Tourism-review.com, 2016a)

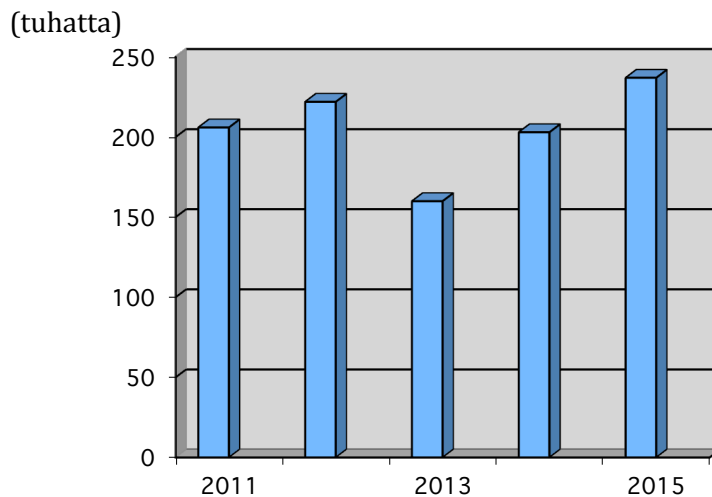
Yllä olevassa taulukossa on esitetty kuuden kreikkalaisen saaren matkustajamäärien muutos vuodelta 2015 vuodelle 2016. Eniten matkailijamääriään ovat kasvattaneet Kreetta (10,7 prosenttia), Kykladien saariryhmään kuuluvat Mykonos ja Naxos (11 prosenttia) sekä Corfu (10,6 prosenttia). Turkin rannikon läheisyydessä sijaitsevien Egeanmereen kuuluvien saarien matkustajamäärät ovat vastaisesti laskeneet merkittävästi viime vuodesta. Kosin ja Samoksen saarella matkustajamäärät ovat laskeneet -15 sekä -26 prosenttia. Kaikista dramaattisin matkustajamäärien lasku on Lesboksen saarella, jossa matkustajia on tähän asti vierailut 60 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2015. (Tourism-review.com 2016a.)

Vuonna 2016 Kreikan matkailusta saadut tulot ovat laskeneet merkittävästi huolimatta yhä kasvavista matkailijamääristä. Kreikan keskuspankin (2016) mukaan vuoden 2016 tammi-elokuun aikana matkailusta saadut tulot olivat 8,4 miljardia euroa. Vuonna 2015 samaan aikaan tulot olivat 9,3 miljardia euroa. Matkailun asiantuntijat epäilevät syyksi Kreikkaan matkustavien säästäväisyyden. Yhä enemmän matkailijat varaavat asumuksensa viime hetkillä tai käyttävät jakamistaloutta. (Tourism-review.com, 2016c.)

4.1 Suomalaisen matkustus Kreikkaan

Tilastokeskuksen (2016a) teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset tekivät vuonna 2015 noin kahdeksan miljoonaa erilaista vapaa-ajanmatkaa ulkomaille. Kreikka oli kyseisenä vuonna 6. suosituin kohdemaata suomalaisille ja vapaa-ajanmatkoja Kreikkaan tehtiin noin 237 000. (Tilastokeskus 2016a.) Finavia Oyj:n (2016) mukaan touko-heinäkuun 2016 aikana suomalaiset tekivät eniten reittimatkoja Kreikkaan Rodokselle, Haniaan ja Kosille (Finavia 2015). Taulukossa neljä on esitetty suomalaisten matkustus Kreikkaan vuosilta 2011-2015. (Tilastokeskus 2016a; Tilastokeskus 2015; Tilastokeskus 2014; Tilastokeskus 2013.)

Taulukko 4. Suomalaisen matkustus Kreikkaan vuosina 2011-2015 (Tilastokeskus 2016a; Tilastokeskus 2015; Tilastokeskus 2014; Tilastokeskus 2013)

Yllä olevasta taulukosta nähdään kuinka suomalaisten matkustus Kreikkaan on noussut tasaisesti vuoden 2013 notkahduksen jälkeen. Useilla kreikkalaisten järjestämällä säästötoimia vastustavilla mielenosoituksilla ja lakoilla vuosina 2012-2013 oli vaikutusta Kreikan matkailuun (Weeks 2013). Tilastojen mukaan Euroopan pakolaiskriisillä ei ole ollut vielä suurta vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan suhteen. Vuoden 2015 ja 2016 vaihteessa tehdyssä tilastokeskuksen tekemässä Suomalaisten matkailu – tutkimuksessa Kreikan matkailu kasvoi edellisvuodesta 66 prosenttia niin, että syysmarraskuussa vuonna 2015 matkoja Kreikkaan tehtiin noin 87 000 (Pääkkönen 2016).

Kreikkaan pääsee Suomesta suoralla lennolla, joka kestää noin neljä tuntia. Lentojen hinnat vaihtelevat suuresti kohteesta ja matkustusajankohdasta. Finnair lentää Ateenaan, Rodokselle, Haniaan, Heraklioniin ja Kosille useasti viikossa ja kesällä lentokohteita

ovat lisäksi Santorini, Skianthos, Zakinthos ja Preveza (Finnair 2016). Eri matkatoimistot järjestävät matkoja Kreikan kohteisiin kesäkaudella huhtikuusta alkaen syys–lokakuuhun. Kreikka on suosittu äkkilähtökohde. Edullisia viime hetken matkoja on yleensä tarjolla koko vuoden ympäri. (Rantapallo 2015.)

Kesällä 2016 touko-elokuun aikana suomalaisten matkat Etelä-Euroopan maihin vähenivät. Tilastokeskuksen (2016b) mukaan Välimeren suosikkivaltioihin kuten Espanjaan, Italiaan ja Kreikkaan, tehtyjen matkojen määrä laski verrattuna edellisvuoteen. Suomalaisten tekivät 20 000 matkaa vähemmän Kreikkaan kesällä 2016 kuin edellisvuotena. Turkkiin suuntautuneet matkoja taas tehtiin alle puolet viime vuoden kesäkauteen verrattuna. (Tilastokeskus 2016b.)

5 Tutkimus

Opinnäytetyön tutkimuksella halutaan kartoittaa suomalaisten matkustusmotivaatioon vaikuttavia tekijöitä ja Euroopan pakolaiskriisin vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan suhteen.

5.1 Tutkimusote

Tutkimusta tehdessä täytyy aina aluksi määrittää sen tarkoitus tai tehtävä. Tutkimuksen strategiset valinnat perustuvat kyseiseen tarkoitukseen. Tehtävän tarkoitusta avataan yleensä neljän eri piirteen avulla. Tutkimus voi olla kartoittava, selittävä, kuvaileva tai ennustava. Yhdessä tutkimuksessa saattaa esiintyä useampia piirteitä. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 133-134.)

Tutkimusotteita ovat kvantitatiivinen (määrällinen) sekä kvalitatiivinen (laadullinen). Määrällinen tutkimus keskittyy yleisesti satunnaiseen tutkimusotokseen, jossa tärkeintä on vastaajien määrä. Laadullinen tutkimus taas keskittyy haastattelemaan valittuja yksilöitä, eli otos on tarkempi mutta paljon suppeampi kuin määrällisessä tutkimuksessa. Kvantitatiivisen haastattelun perusmuoto on strukturoidut kysymykset kun taas kvalitatiivisessa haastattelussa annetaan avoimempia kysymysaiheita tai teemoja. (Hirsjärvi ym. 2007, 133-134.) Taulukossa viisi on esitelty kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen eroja.

Taulukko 5. Määrällisen sekä laadullisen tutkimuksen erot (Tilastokeskus)

Kvantitatiivinen tutkimus (määrällinen)	Kvalitatiivinen tutkimus (laadullinen)
<ul style="list-style-type: none"> • Perustuu satunnaiseen tutkimusotokseen • Tutkimus on suunniteltava tarkasti --> virheiden sattua on vaikea palata taaksepäin • Tutkimuksen analysointi tapahtuu numeraalisin keinoin • Oleellista aineiston totuudenmukaisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Etukateen valittujen henkilöiden haastattelu • Aineiston tulkinta jakautuu koko prosessin ajalle • Kysymykset avoimia tai teemoja • Aineiston totuudellisuudella ei niin suurta merkitystä

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tässä työssä käytän tutkimusotteena kvantitatiivista, eli määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, joka perustuu kohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen ja numeroiden avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeisiä piirteitä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aikaisemmat teoriat, hypoteesit, käsitteiden määrittely sekä päätelmien teko havainnoiden tilastollisia analysointimenetelmiä käyttäen. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Tutkimus pyritään suunnittelemaan huolellisesti, jotta mahdollisilta virheiltiltä vältytään. Tulosten luotettavuus ja pätevyys on kvantitatiivisessa tutkimuksessa heikompi kuin kvalitatiivisessa. Tutkimuksen arvioinnin kannalta tärkeitä käsitteitä ovat reliaabelius, eli mittaus- tulosten toistettavuus sekä validius, eli tulosten pätevyys. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Laadin puolistrukturoidun kyselylomakkeen, joka sisältää erilaisia monivalintakysymyksiä. Kyselytutkimuksen avulla on mahdollista kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselylomakkeen suurin etu on sen mahdollisuus kerätä suuri määrä vastauksia eri ihmisiltä. Kyselylomake säästää myös tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Kyselylomakkeen heikkouksiksi luetaan aineiston mahdollinen pinnallisuus sekä vaatimattomuus. Tutkijan ei ole mahdollista vastauksista lukea vastanneiden suhtautuneisuutta kyselyyn tai kysymysten oikeinymmärrystä. (Hirsjärvi ym. 2007, 188-190.)

Kyselylomakkeen kysymykset pohjautuvat opinnäytetyön tietoperustaan. Kyselylomakkeen avulla selvitetään Euroopan pakolaiskriisin vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohtaan. Tarkoitus on lisäksi selvittää mistä kyselyyn vastanneiden matkustusmotivaatio koostuu.

Kysely luodaan Webropolin avulla. Kyselyn tavoitteena on saada tarpeeksi laaja otanta suomalaisten matkustusmotivaatioon vaikuttavista tekijöistä ja ennen kaikkea Euroopan pakolaiskriisin vaikutuksesta matkustusmotivaatioon. Tavoitteena on saada 50-100 vastausta. Saatujen vastauksien avulla luodaan analyysi vastauksista ja pohditaan onko Euroopan pakolaiskriisi matkustusmotivaatiota muokkaava tekijä.

5.3 Tutkimuksen vaiheet ja aikataulu

Taulukossa kuusi on kuvattu tutkimuksen suunniteltu aikataulu. Aikataulun mukaan tutkimus tehdään lokakuun aikana.

Taulukko 6. Tutkimuksen suunniteltu aikataulu

Viikko	Tehtävät
Viikko 38	Tietoperustan lukeminen
Viikko 39	Tutkimuksen kysymysten kasaaminen
Viikko 40	Tutkimuksen kysymysten kasaaminen
Viikko 41	Kyselyn julkaisu
Viikko 42	Kyselyn julkaisu
Viikko 43-44	Tulosten analysointi
Viikko 43-44	Tulosten avaaminen opinnäytetyöhön

Tutkimuksen toteutuneeseen aikatauluun tuli pieniä muutoksia alkuperäisestä. Kyselyn kokoaminen vaati odotettua enemmän aikaa. Myös kyselyn julkaisu viivästyi viikolla, sillä kyselyn julkaisijasta oli hieman epävarmuutta. Toimeksiantajani Kari Halonen auttoi lopulta lähettämään kyselyni SKÅL International- järjestön jäsenille mutta jaoin kyselyä lisäksi omissa verkostoissani, jotta vastauksia saataisiin mahdollisimman paljon. Kysely julkaistiin lopulta 19.10 ja julkaisuaika oli 10 päivää (19-29.10.2016).

5.4 Aineisto ja käytetyt analyysit

Kyselylomakkeen kysymykset pohjautuvat opinnäytetyön perustasta. Kaikista kolmesta osiosta on pyritty kehittämään kysymyksiä, mutta suurimpaan osaan nousee matkustusmotivaatiotekijät.

Kyselyssä on 10 kysymystä. Kyselyn alussa selvitetään vastaajan kannalta helpoimpia kysymyksiä, kuten ikää, sukupuolta ja siviilisäätyä. Demografiset tekijät ovat kyselyn laittajalle myös tärkeitä: näin hänen on helpompi analysoida ja luokitella vastauksia analysointivaiheessa. Seuraavaksi kysyttiin vastaajien matkailijaprofiilia, tietoa aiemmista ulkomaanmatkoista sekä matkakohteen valintaan vaikuttavia tekijöitä. Tämän avulla halutaan ymmärtää millaisia matkustajia vastaajat ovat. Kysymyksissä kuusi ja seitsemän keskitytään matkakohteen valintaan sekä matkakohteen imagoon vaikuttaviin tekijöihin. Kysymyksessä kuusi hyödynnetään McIntosh, Goeldner and Ritchien matkailumotivaatiomallia sekä matkailun työntö- ja vetovoimatekijöitä. Kysymyksessä seitsemän käytetään hyväksi Gunnin tutkimusta matkakohteen imagosta. Näiden kysymysten avulla halutaan selvittää

mitkä tekijät vaikuttavat vastaajan matkustusmotivaatioon. Kolmessa viimeisessä kysymyksessä selvitetään vastaajan mielipiteitä Kreikan matkailusta ja Euroopan pakolaiskriisistä. Viimeisillä kolmella kysymyksellä on tarkoitus selvittää, onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut suoraa vaikutusta vastaajien motivaatioon matkustaa Kreikkaan.

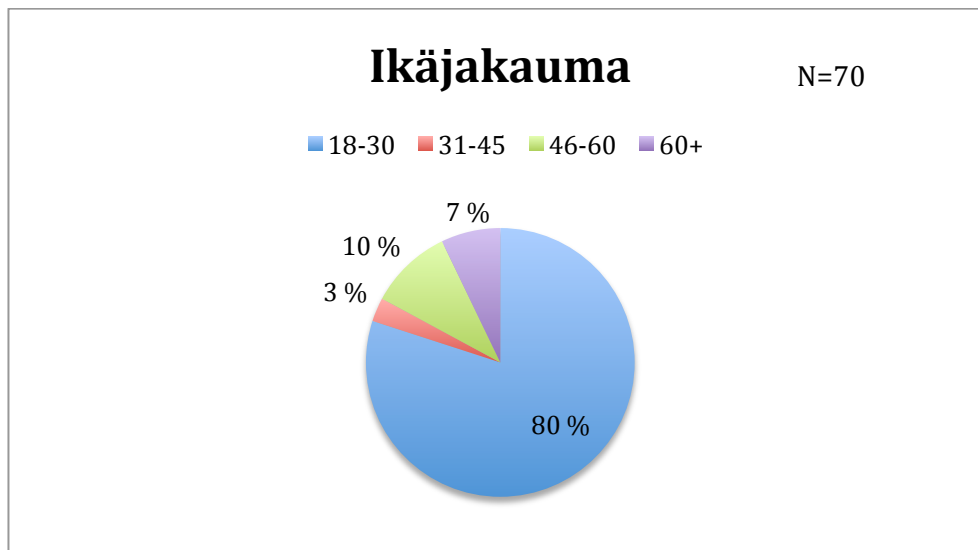
Ennen kyselyn varsinaista julkaisua kysely testattiin koehenkilöllä, jonka jälkeen kyselyyn tehtiin vielä tarvittavat muutokset liittyen ulkoasuun ja kysymysten muotoiluun. Tämän jälkeen kysely julkaistiin Webropol-kyselytyökalun avulla. Kyselyn alussa on kyselyä pohjustava saatekirje (Liite 1).

6 Euroopan pakolaiskriisin vaikutus matkustusmotivaatioon ja Kreikan matkailuun

Kyselyyn Euroopan pakolaiskriisin vaikutuksesta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohtaan vastasi 70 henkilöä Webropol-surveysin sähköisen linkin kautta. Jokainen kyselyyn vastannut vastasi kaikkiin 10 esitettyyn kysymykseen.

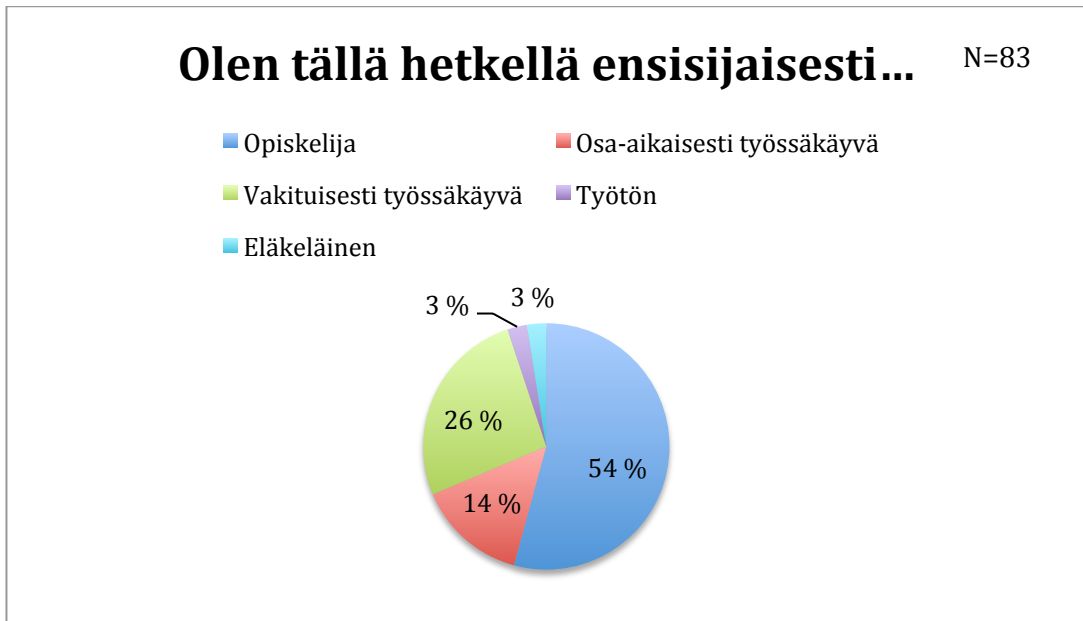
6.1 Alustavat kysymykset

Kyselyyn vastanneista 19 oli miehiä (27 prosenttia), 50 naista (71 prosenttia) ja yksi, joka ei halunnut määrittää sukupuoltaan (1,43 prosenttia). Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma oli 18-60+. Suurin osa kyselyyn vastanneista olivat 18-30-vuotiaita (kuvio 7).

Kuvio 7. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kysymyksessä kolme kysyttiin vastanneiden elämäntilannetta. Tähän kysymykseen oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vastausvaihtoehto, joten vastauksia tuli 83 kappaletta (kuvio 8).

Kuvio 8. Vastanneiden elämäntilanne

Kysymyksissä neljä ja viisi kysyttiin vastaajan matkailijaprofiilia ja viimeisen ulkomaan matkan ajankohtaa. Kysymyksessä neljä oli neljä eri vastausvaihtoehtoa, joista vastaajan oli valittava itselleen sopivin. Ed Cohenin matkailijatyypologiamallin mukaisesti tehdyt vastausvaihtoehdoista kukaan ei kokenut itseään järjestäytyneeksi massamatkailijaksi. Itsenäisiä valmismatkailijoita oli 14 prosenttia vastaajista. 56 prosenttia matkailijoista koki itsensä Cohenin mallin mukaan tutkimusmatkailijaksi sekä 30 prosenttia kuljeksijaksi. Vastausvaihtoehdoista tutkimusmatkailija oli suosituin (kuvio 9).

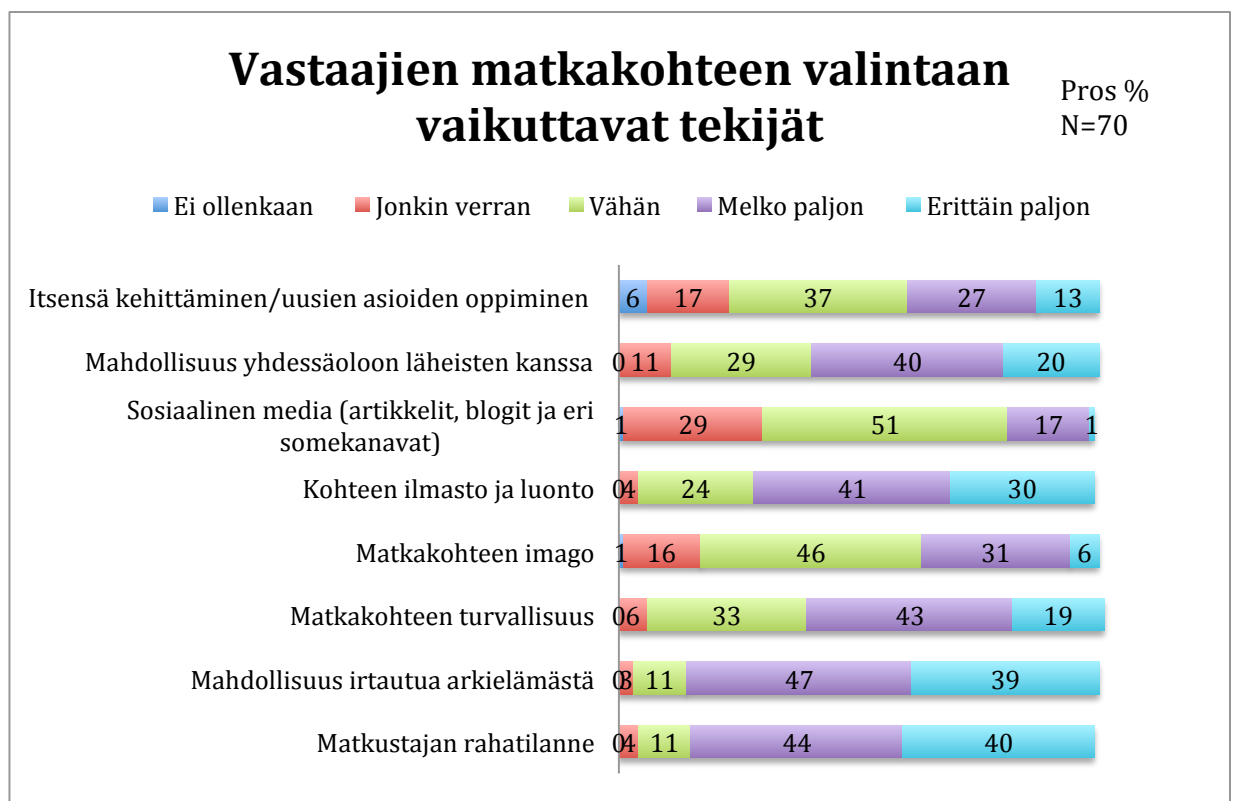
Kuvio 9. Vastanneiden matkailijaprofiili

Kysymyksessä viisi kysyttiin vastaajan viimeisen ulkomaanmatkan ajankohtaa. 47 vastaajaa (67 prosenttia) oli matkustanut Suomen ulkopuolelle työ- tai lomamatkalle viimeisen 3 kuukauden sisällä. 16 vastaajan (23 prosenttia) viimeinen ulkomaanmatka on ollut alle 6 kuukauden sisällä. 7 vastaajaa (10 prosenttia) on ollut viimeksi ulkomailla yli vuosi sitten. Yksikään vastaajista ei vastannut viimeiseen vastausvaihtoehtoon yli kaksi vuotta.

6.2 Matkustusmotivaatioon vaikuttavat tekijät

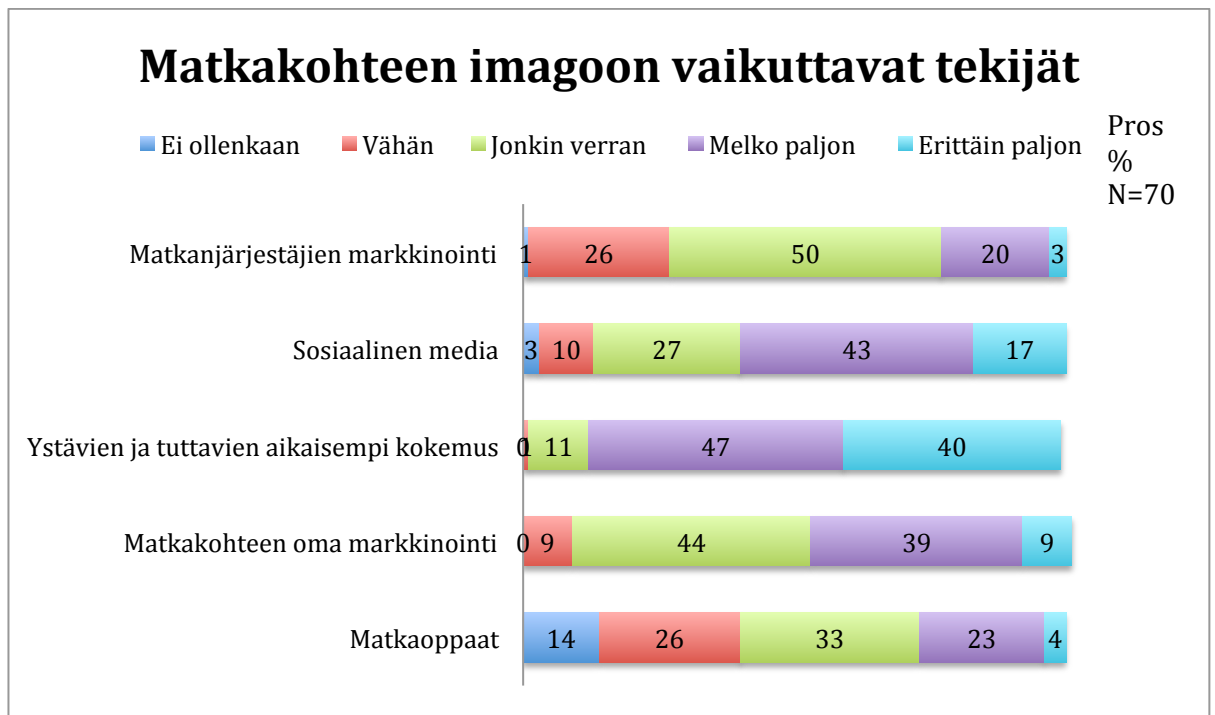
Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin vastaajien matkakohteen valintaan vaikuttavia tekijöitä. Kysymyksen vastauksissa oli paljon hajontaa, mutta suosituimmat matkakohteen valintaan vaikuttavat tekijät olivat matkailijan rahatilanne ja mahdollisuus irtautua arkielämästä (Taulukko 8).

Taulukko 8. Matkakohteen valintaan vaikuttavat tekijät

Kysymyksessä seitsemän kysyttiin jo edellisessä kysymyksessä nostetun matkakohteen imagon vaikutusta vastaajiin. Gunnin vuonna 1974 luoman matkakohteen imagoon vaikuttavista tekijöistä esiin nousi matkakohteen luonnollinen imago eli ne joihin itse matkakohde ei pysty vaikuttamaan (taulukko 9).

Taulukko 9. Matkakohteen imagoon vaikuttavat tekijät

6.3 Kreikka ja Euroopan pakolaiskriisi

Kysymykset kahdeksan, yhdeksän ja 10 liittyivät vastaajien Kreikan matkailuun sekä Euroopan pakolaiskriisiin. Kysymyksessä kahdeksan kysyttiin onko vastaaja suunnitellut tai toteuttanut matkaa Kreikkaan viimeisien viiden vuoden aikana ja jos on, milloin matka toteutui. Tämä kysymys oli avoin kysymys. 32 vastaajaa ei ollut suunnitellut tai toteuttanut Kreikan matkaa viimeisen viiden vuoden aikana. Yhdeksän vastaajaa oli suunnitellut mutta ei vielä toteuttanut Kreikan matkaa.

”Kyllä, Kreikka on ollut listoilla jo pitemmän aikaa. Mutta koska maa on vähemmän tuttu, kuin Espanja, Ranska ja Italia, nuo maat ovat vieneet matkapäätöksessä voiton. Nyt on mielessä Portugali tai Kreikka.”

”Olen suunnitellut, ei ole toteutunut.”

27 vastaajaa on käynyt Kreikassa viimeisen viiden vuoden aikana yhden tai useamman kerran erilaisilla matkoilla.

”Kyllä. Kävin Kreikassa Kreetan saarella viime kesänä. Kävisin Kreikassa mielellään myös uudestaan, en usko että pakolaiskriisi vaikuttaisi päätökseeni matkustaa kreikkaan uudestaan.”

”Olen matkustanut kreikkaan viimeisen 5 vuoden aikana ainakin kolme kertaa. Kyseessä on ollut melko lyhyellä varoitusajalla varatut pakettimatkat kesäisin.”

”Olin Kreikassa Kesällä 2016”

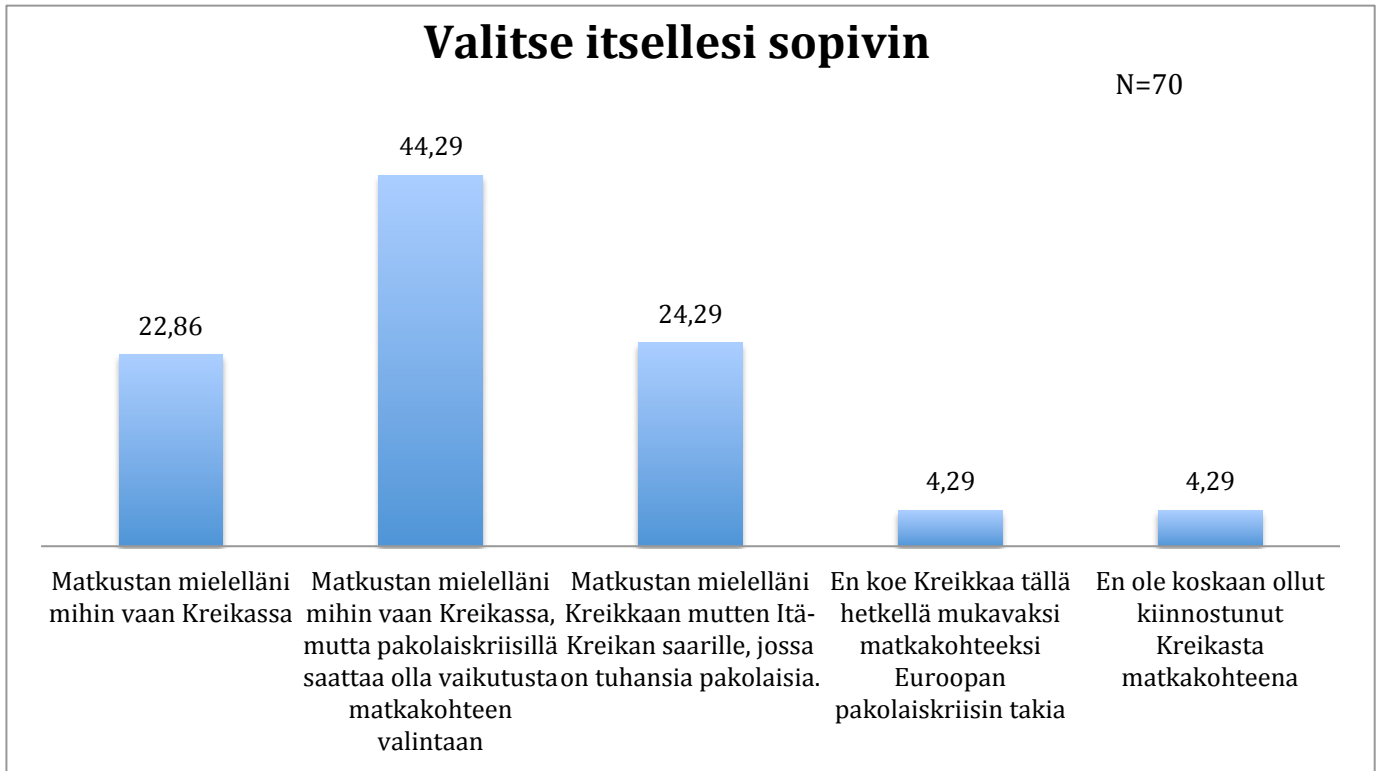
Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin vastaajien mielipidettä Euroopan pakolaiskriisistä ja onko sillä ollut vaikutusta heidän matkustussuunnitelmiin Kreikkaa kohtaan. Suurin osa kysymykseen vastanneista vastasi, ettei Euroopan pakolaiskriisillä ole ollut vaikutusta matkustussuunnitelmiin, mutta hajontaa esiintyi myös muiden vastausvaihtoehtojen välillä (taulukko 10).

Taulukko 10. Euroopan pakolaiskriisin vaikutus suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohtaan

Euroopan pakolaiskriisin vaikutus Kreikan matkustussuunnitelmiin	Ei ollenkaan	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Erittäin paljon (N=70)
	56 %	17 %	19 %	6 %	3 %

Kyselyn viimeisessä kysymyksessä viitattiin tietoperustassa ilmenneisiin tietoihin, joiden mukaan Euroopan pakolaiskriisi näkyy eniten Itä-Kreikan saarilla kuten Lesbos, Samos ja Kos. Kysymyksessä esitettiin viisi vastausvaihtoehtoa ja vastaajan oli valittava itselleen sopivin. Melkein puolet vastaajista koki Kreikan olevan mieluisa matkakohde, mutta Euroopan pakolaiskriisillä saattaa olla vaikutusta matkakohteen valintaan. Kuviossa 10 on esitetty viiden vastausvaihtoehdon hajonta vastanneiden välillä.

Kuvio 10. Euroopan pakolaiskriisin vaikutus suomalaisten Kreikan matkustukseen

Nämä kymmenen kysymystä muodostivat tietoperustaa tukevan kyselyn. Alkuperäinen kysely löytyy liitteestä 2.

7 Pohdinta

Suomalaiset tekevät vuosittain yhä enemmän ulkomaanmatkoja. Euroopan maat, kuten Viro, Espanja ja Ruotsi ovat suomalaisten suosituimpia matkakohteita. Myös Kreikka on pitkään ollut suomalaisille rakastettu kohde matkustaa varsinkin kesäaikaan sen eläväisen kulttuurin, ilmaston ja hyvän ruoan vuoksi. Kreikan imago matkailukohteena on kuitenkin kärsinyt hieman Euroopan pakolaiskriisin vuoksi. Kreikasta täysin riippumaton tekijä, eli miljoonat sotaa pakenevat pakolaiset, ovat panneet Kreikan valtion ja matkailusektorin koville. Myös vuonna 2008 alkanut Kreikan talouskriisi on aiheuttanut epävarmuutta maahan matkustaessa.

Tämän opinnäytetyön päätutkimuskysymys on: Onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohtaan. Sekä tietoperustasta, että kyselystä ilmenneistä tiedoista voidaan todeta, että Suomessa tiedostetaan yhä enemmän Euroopan pakolaiskriisin vaikutus Etelä-Euroopan matkailumaihin. Tietoperustassa ilmenneet tiedot suomalaisten Kreikan matkailusta sekä kyselyyn vastanneiden vastaukset antavat ymmärtää, että Euroopan pakolaiskriisin vaikutus matkustusmotivaatioon on vielä maltillinen. Suomalaiset ovat kuitenkin yhä enemmän tietoisia kriisistä. Suomalaisten matkat Kreikkaan kesällä 2016 laskivat 13 prosenttia edellisestä. Syyksi voidaan epäillä tässä työssä esiintyvää Euroopan pakolaiskriisiä tai matkustusmotivaatioon vaikuttavia matkustuksen estäviä tekijöitä.

Opinnäytetyön yhteydessä tehty kysely ja sen vastaukset kertovat siitä, että suurin osa kyselyyn vastanneista ei kuitenkaan koe Euroopan pakolaiskriisiä matkailua täysin estävänä tekijänä. Kyselyn kysymyksessä yhdeksän 39 henkilöä koki, ettei Euroopan pakolaiskriisillä ole ollut mitään vaikutusta matkustus suunnitelmiinsa Kreikkaa kohtaan. Luvusta ei ole eroteltu niitä, joita Kreikka ei kiinnosta muutenkaan matkakohteena. 25 vastaajan mukaan Euroopan pakolaiskriisillä on ollut hieman tai jonkin verran vaikutusta matkustus suunnitelmiin Kreikkaan. Tämä osoittaa, että esimerkiksi median tuomilla uutisilla ja tiedoilla Kreikan saarien pakolaismääristä voi olla vaikutus myös suomalaisten matkustusmotivaatioon. Kuusi vastaajaa koki Euroopan pakolaiskriisillä olleen melko suuri tai erittäin suuri vaikutus Kreikan matkailuun.

Ensimmäinen alakysymys koski Euroopan pakolaiskriisin vaikutusta Kreikan matkailuun. Kappaleesta neljä voidaan todeta, että Euroopan pakolaiskriisillä ei ole ollut suoraa vaikutusta koko Kreikan matkailuun. Egeanmeren alue ja etenkin Itä-Kreikan saaret Kos, Samos ja Lesbos ovat tämän vuoden aikana kärsineet matkailijamäärien laskusta sekä matkaperuutuksista. Toisaalta myös suomalaisten suosimat Kreetta, Mykonos ja Corfu ovat

nostaneet matkailijamääriään viime vuodesta. Kesällä 2016 Finavian mukaan suomalaiset tekivät kolmanneksi eniten reittimatkoja Kosille, jonka matkustajamäärät ovat kuitenkin laskeneet viime vuodesta 15 prosenttia.

Opinnäytetyön toinen alakysymys koski yksilön matkustusmotivaatiotekijöitä. Kyselystä ilmenneet matkustusmotivaation tulokset olivat yllättäviä. Työntö- ja vetovoimatekijöistä ja matkustusmotivaatioon estävästi vaikuttavista tekijöistä koottu kysymysmatriisi osoittaa, että tässä kyselyssä matkakohteen valintaan vaikuttivat eniten yksilön työntötekijät ja matkustusmotivaatioon vaikuttavat estävät tekijät. Tietoperustan kappaleessa kaksi viitataan yksilön rahatilanteen vaikutuksesta matkustusmotivaatioon ja matkakohteen valintaan. Tässä kyselyssä rahan vaikutus matkustusmotivaatioon on suuri. Suurin osa kyselyyn vastaajista oli 18-30-vuotiaita, jolle rahan vaikutus matkustusmotivaatioon voi olla suurempi kuin muille ikäryhmille. Raha on kuitenkin ulkopuolinen tekijä, kun taas yksilön tarve irtautua arkielämästä on sisäinen tarve. Rahan vaikutus matkustusmotivaatioon sekä yksilön halu kokea uutta ja irtautua arkielämästä tukevat tällä hetkellä suosittua Sharing Economy -jakamistaloutta. Yhä useampi haluaa matkoillansa elää halvemmin paikallisten keskuudessa ja käyttää AirBnB:n tai Uberin kaltaisia palveluja. Myös Kreikkaan matkustavat etsivät yhä halvempia tapoja yöpyä ja elää.

Viimeisessä kysymyksessä melkein puolet vastanneista vastasi Kreikan olevan edelleen mieluisa matkustusmaa, mutta pakolaiskriisillä saattaa olla vaikutusta Kreikan matkakohteen valintaan. Maailmanlaajuisesti Euroopan pakolaiskriisi on jo näkynyt Itä-Kreikan romahtaneissa matkustustilastoissa kuten tietoperustan kappaleessa neljä käy ilmi. Nähtäväksi jää, välttävätkö myös suomalaiset näitä alueita tulevaisuudessa suunnaten mieluiten saarille, joissa turvapaikanhakijoita ei ole.

7.1 Jatkotutkimusehdotukset

Euroopan pakolaiskriisin tilanne muuttuu jatkuvasti mutta sotaa ja konflikteja pakenevia turvapaikanhakijoita saapuu Eurooppaan edelleen viikoittain. Tulevaisuudessa nähdään toivottavasti jonkinlainen Euroopan Unionin yhteinen linjaus, jolla sadattuhannet pakolaiset saadaan turvaan sorrolta Euroopan maihin ja integroitumaan uusiin kotimaihinsa. Euroopan pakolaiskriisi voidaan kuitenkin ainoastaan lopettaa Lähi-idän maissa, kuten Syyriassa ja Irakissa, joista sadattuhannet ihmiset pakenevat.

Mikäli pakolaisvirta jatkuu tulevina vuosina yhtä runsaana, olisi kiinnostavaa tietää miten suomalaiset matkanjärjestäjät kokevat Euroopan pakolaiskriisin vaikutuksen Etelä-Euroopan matkailuun. Menettävätkö ikisuosikit Italia, Espanja ja Kreikka pakettimatkakoh-

teita tai asiakkaita turvapaikanhakijoiden leirien levittyessä suosittujen matkakohteiden lähelle tai miten paljon matkanjärjestäjien asiakkaat kyselevät matkakohteen pakolaismääristä.

Tässä opinnäytetyössä matkustusmotivaatiota koskeviin kysymyksiin vastasivat eniten 18-30-vuotiaat pääkaupunkiseudulla asuvat. Jatkotutkimusehdotuksena matkustusmotivaatioon olisi tutkia, kuinka matkustusmotivaatioon vaikuttavat tekijät eroaisivat esimerkiksi keski-ikäisten tai Pohjois-Suomessa asuvien kohdalla. Vastaukset saattaisivat erota hyvinkin paljon tämän kyselyn vastauksista myös Euroopan pakolaiskriisistä kysyttäessä.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä on tärkeä tarkastella määrällisessä tutkimuksessa, sillä kvantitatiivisessa tutkimuksessa virheitä on mahdotonta välttää. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytetään monia erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa tutkimuksen mittaustulosten toistettavuutta ja kyseisen tutkimusmenetelmän kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Reliabelius voidaan todeta monilla tavoilla: jos kaksi vastaajaa vastaa samalla tavalla kysymyksiin, tulos voidaan todeta reliabeliksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Tutkimuksen validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän luotettavuutta ja kykyä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Validiteetilla on tarkoitus hahmottaa, ovatko vastaajat ymmärtäneet kysymykset sillä tavoin, kun kysymyksen laatija on ne halunnut ymmärrettävän. (Hirsjärvi ym. 2007, 226-227.)

Tutkimuksen reliabiliteetti oli kohtalaisen hyvä. Kyselyyn vastasi 70 henkilöä, mikä ylitti halutun tavoitteen. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli naisia sekä opiskelijoita, mutta en näe tällä suurta vaikutusta tutkimuksen reliabiliteettiin. Opiskelijoiden vastauksissa saattaa näkyä taloudellisen tilanteen vaikutus motivaatiotekijöihin enemmän kuin muilla ryhmillä.

Tutkimuksen validiteetti on hyvä, sillä opinnäytetyön tietoperusta tukee kyselyä ja vastauksia. Kaikki kyselyn kysymykset perustuvat tietoperustaan ja kysymyksen merkitystä ja asetelua on mietitty tarkasti. Osa kysymyksistä saattoi olla hieman vaikeita vastaajan ymmärtää niin kuin ne oli tarkoitettu, mutta en näe tällä suurta vaikutusta tuloksiin. Kysymykset pyrittiin muotoilemaan mahdollisimman selkeiksi, mutta kysymysten muotoiluun ja

helppolukuisuuteen olisi voinut käyttää vielä enemmän aikaa ennen kyselyn julkaisua. Opinnäytetyön tietoperustasta sekä kyselyn vastauksista saatiin kuitenkin tärkeitä johtopäätöksiä, jotka esiintyvät isossa osassa kyselyn tuloksissa. Kokonaisuudessaan kysely on onnistunut ja kysymykset antoivat tarvittavia vastauksia ja johtopäätöksiä.

8 Oman oppimisen arviointi

Tämä opinnäytetyö on ollut erittäin opettavainen oppimiskokemus itselleni. Ammattikorkeakoulu valmisti hyvin opinnäytetyön tekemiseen ja aihetta aloin jo pohtia rauhallisesti ensimmäisinä vuosina. Olen hyvin kiinnostunut tasa-arvoasioista ja näen matkailun yhtenä tärkeimpänä tasa-arvoa edistävänä tekijänä. Tämän takia halusin valita aiheen, joka myös omalla tavallaan edistää tasa-arvoista maailmankuvaa. Olen tyytyväinen että valitsin ajankohtaisen ja paljon puhuttavan aiheen vaikka Euroopan pakolaiskriisistä oli välillä hieman turhan vaikea löytää hyviä lähteitä.

Aiheen valinnan jälkeen hankaluuksia tuotti ”punaisen langan” löytäminen työssä. Tiesin suurpiirteisesti mistä haluan kirjoittaa, mutta tutkimuskysymyksien hahmottamisessa oli yllättäviä ongelmia. Aiheen rajaus, työn tietoperustan hahmottaminen sekä ohjaajani auttoivat minua selkeyttämään tutkimuskysymyksiäni.

Oman oppimiseni kannalta tärkeimpiä oppeja olivat opinnäytetyön aikataulutus sekä hyvän tieteellisen tekstin kirjoittaminen. Aloitin opinnäytetyön suunnittelun toukokuussa 2016 ja siitä eteenpäin minulla oli kuusi kuukautta aikaa kirjoittaa opinnäytetyö. Tein itselleni aikataulun kesän alussa ja suunnittelin muun muassa kesän työksi koko tietoperustan kirjoittamisen. Kirjoittaminen oli kuitenkin odotettua hitaampaa kesän aikana muun muassa kesätyön takia. Aikataulutus selkeni kyllä syksyn alussa ja kesän rennolla kirjoitustyyliä ei lopuksi ollut suurta vaikutusta opinnäytetyön valmistumiseen.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön kirjoittaminen oli hyvällä tavalla haastava kokemus. Se opetti ajanhallintaa, itsensä motivointia ja aikataulutusta. Motivaation ja hyvän kirjoituskataulun ylläpitäminen olivat tärkeitä oppeja tässä työssä. Kun pääsin hyvään kirjoitusvauhtiin ja sain kirjoitettua aina päivittäin tietyn määrän, ei työn valmistuminen tai tekeminen stressannut enää ollenkaan. Olen tyytyväinen tähän opinnäytetyöhön ja tiedän antaneeni siihen kaiken mitä olen pystynyt antamaan. Iso kiitos tämän opinnäytetyön valmistumisesta kuuluu ohjaajalleni, toimeksiantajalleni sekä läheisilleni, jotka auttoivat ja motivoivat minua koko prosessin ajan.

Lähteet

Althaus A. 2015. Migrant or refugee: what's the difference? World Economic Forum. Luettavissa: <https://www.weforum.org/agenda/2015/11/reclaiming-the-term-migrant/>. Luettu: 10.8.2016.

Athens International Airport 2015. Passenger traffic development 2015. Luettavissa: https://www.aia.gr/userfiles/675393df-ab1a-4b77-826c-f3096a3d7f12/PaxUS_final-2015-12.pdf. Luettu: 13.9.2016.

Bank of Greece 2016. Press Release. Hellenic Republic. Luettavissa: <http://www.statistics.gr/documents/20181/c79d361b-4765-49e2-bec9-78509e550766>. Luettu: 15.10.2016.

Boniface B. Cooper R. & Cooper C. 2016. Worldwide Destinations, The Geography of travel and tourism. Routledge. Abingdon.

BBC NEWS 2016. Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. Luettavissa: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>. Luettu: 30.6.2016.

Cook R. Marqua J. & Yale L. 2006. Tourism, the Business of Travel. Pearson Education Inc. New Jersey.

Cooper C. Fletcher J. Fyall A. Gilbert D. & Wanhill S. 2008. TOURISM, principles and practice. Pearson Education Limited. Essex.

Dorney Z. & Ushioda E. 2013. Second edition. Teaching and Researching Motivation. Luettavissa: https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=EaluAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=what+is+motivation&ots=Jx9htvo-8X&sig=pzIYHgZFC1GRjxlZOeaUVxvoxp4&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false. Luettu: 19.9.2016.

Edwards A. 2015. Pressure growing on Greek island of Lesbos, as 2015 refugee and migrant crossings of the Mediterranean top 100,000. UNHCR 2001-2016. Luettavissa: <http://www.unhcr.org/news/briefing/2015/6/5576bd836/pressure-growing-greek-island-lesvos-2015-refugee-migrant-crossings-mediterranean.html>. Luettu: 1.8.2016.

European Commission 2016a. European Agenda on Migration. Luettavissa: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/index_en.htm. Luettu: 9.8.2016.

European Commission 2016b. Turkey: Refugee crisis. Luettavissa: http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf. Luettu: 10.10.2016.

Finavia 2016. Lentomatkustajien suosikkikohteet: tänne Suomesta matkustettiin kesällä
Luettavissa: <http://www.finavia.fi/fi/tiedottaminen/ajankohtaista/2016/lentomatkustajien-suosikkikohteet-tanne-suomesta-matkustettiin-kesalla/>. Luettu: 20.8.2016.

Finnair N.D. Lennot Kreikkaan. Luettavissa: <https://www.finnair.com/fi/fi/destinations/europe/greece/>. Luettu: 22.8.2016.

Frontex 2015a. Eastern Mediterranean route. Luettavissa: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/eastern-mediterranean-route/>. Luettu: 10.8.2016.

Frontex 2015b. Central Mediterranean route. Luettavissa: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/central-mediterranean-route/>. Luettu: 10.8.2016.

Frontex 2015c. Western Balkan route. Luettavissa: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>. Luettu: 11.8.2016.

Gandara R. & Turtiainen S. 2016. Turkki-sopimus astui voimaan, mutta pakolaisia tuli tavallista enemmän – HS seurasi veneiden saapumista Kreikan Lesbokselle. Helsingin sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1458449311401>. Luettu: 1.8.2016.

Hirsjärvi S. Remes P. & Sajavaara P. 2007. Tutki ja Kirjoita. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.

International Organization for Migration 2016. IOM Counts 3,771 Migrant fatalities in Mediterranean in 2015. Luettavissa: <https://www.iom.int/news/iom-counts-3771-migrant-fatalities-mediterranean-2015>. Luettu: 25.10.2016.

International Rescue Committee 2016. Refugees in limbo, Greece. Luettavissa: <https://www.rescue.org/country/greece>. Luettu: 1.8.2016.

- Jyväskylän yliopisto 2015. Määrällinen tutkimus. Luettavissa:
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. Luettu: 25.10.2016.
- Kingsley P. 2016. The New Odyssey: The Story of European Refugee Crisis. Guardian Books. London.
- Koser K. 2015. Europe's refugee crisis explained. World Economic Forum. Luettavissa:
<https://www.weforum.org/agenda/2015/11/europes-refugee-crisis-explained/>.
Luettu: 8.8.2016.
- Pakolaisneuvonta Ry 2016. 10 väitettä ja faktaa turvapaikanhakijoista ja pakolaisista. Luettavissa: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/?lid=90>. Luettu: 3.8.2016.
- Pääkkönen S. 2016. Suomalaisten into matkustaa Kreikkaan kasvoi huimasti – joka neljäs lomamatka suuntautuu Viroon. Helsingin sanomat. Luettavissa:
<http://www.hs.fi/matka/a1454644634766>. Luettu: 13.8.2016.
- Rantapallo Oy. Aurinkoinen Kreikka on kesän lomakohteiden klassikko. Luettavissa:
<http://www.rantapallo.fi/kreikka/>. Luettu: 13.8.2016.
- Suomen Pakolaisapu 2015. Pakolaisuus maailmalla. Luettavissa:
<http://pakolaisapu.fi/pakolaisuus/pakolaisuus/>. Luettu: 30.6.2016.
- Suvantola J. 2002. Tourist's Experience of Place. Ashgate Publishing Limited. Hampshire.
- Tilastokeskus. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Luettavissa:
<https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/>. Luettu: 10.10.2016.
- Tilastokeskus 2016a. Suomalaisten matkailu Keski-Eurooppaan kasvoi vuonna 2015. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/smat/2015/smat_2015_2016-03-30_tie_001_fi.html. Luettu: 15.8.2016.
- Tilastokeskus 2016b. Suomalaiset matkustivat kesällä 2016 kotimaan lisäksi naapurimaihin. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/smat/2016/14/smat_2016_14_2016-10-07_tie_001_fi.html. Luettu: 12.11.2016.

Tilastokeskus 2015. Suomalaisten matkailu Etelä-Eurooppaan kasvoi vuonna 2014. Luettavissa: http://tilastokeskus.fi/til/smat/2014/smat_2014_2015-04-10_tie_001_fi.html. Luettu: 16.8.2016.

Tilastokeskus 2014. Suomalaisten matkailu Keski-Eurooppaan kasvoi vuonna 2013. Luettavissa: http://tilastokeskus.fi/til/smat/2013/smat_2013_2014-04-10_tie_001_fi.html. Luettu: 16.8.2016.

Tilastokeskus 2013. Suomalaisten matkailu ulkomaille kasvoi vuonna 2012. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/smat/2012/smat_2012_2013-04-18_tie_001_fi.html. Luettu: 16.8.2016.

Tolsa M. 2016. Kreikka pyytää EU:lta hätäapua pakolaiskriisin takia. Yle Uutiset. Luettavissa: http://yle.fi/uutiset/kreikka_pyytaa_eulta_hataapua_pakolaiskriisin_takia/8711609. Luettu: 1.8.2016.

Tourism-review.com 2016a. Tourism in Greece reports an increase. Luettavissa: <http://www.tourism-review.com/tourism-in-greece-going-up-news5122>. Luettu: 21.9.2016.

Tourism-review.com 2016b. Tourism in Greece suffers due to the refugee crisis. Luettavissa: <http://www.tourism-review.com/tourism-in-greece-hit-by-refugee-crisis-news4919>. Luettu: 21.9.2016.

Tourism-review.com 2016c. Greece Tourism Revenue Declined Despite Rising Visitor Numbers. Luettavissa: <http://www.tourism-review.com/greece-tourism-faces-decreasing-revenues-news5175>. Luettu: 8.11.2016.

Turtiainen S. 2016. 83-vuotias Emilia Kamvisi syötti kylmettyneen pakolaisäidin vauvaa – Nyt hän on Nobel-ehdokas. Helsingin sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/sunnuntai/a1459484222102>. Luettu: 30.6.2016.

The World Bank Group N.D. International tourism, receipts. Luettavissa: http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD?name_desc=false. Luettu: 22.8.2016.

Thomson Reuters 2015. Turkey warns next wave of Syrian refugees may end up in Europe. Luettavissa: <http://ca.reuters.com/article/topNews/idCAKCN0PK0GE20150710>. Luettu: 10.9.2016.

Travis A. 2015. Migrants, refugees and asylum seekers: what's the difference? Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2015/aug/28/migrants-refugees-and-asylum-seekers-whats-the-difference>. Guardian News and Media. Luettu: 7.8.2016.

UNA Finland / Suomen YK-liitto 2013. Arabikevät. Luettavissa: <http://www.globalis.fi/Konfliktit/Arabikevaet>. Luettu: 8.7.2016.

UNHCR 2001-2016 N.D. Refugees. Luettavissa: <http://www.unhcr.org/refugees.html>. Luettu: 7.8.2016.

UNHCR 2001-2016 N.D. Asylum seekers. Luettavissa: <http://www.unhcr.org/asylum-seekers.html>. Luettu: 7.8.2016.

UNHCR 2001-2016, 2016. Mediterranean. Luettavissa: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>. Luettu: 6.8.2016.

UNHCR 2001-2016, 2015. The sea route to Europe: The Mediterranean passage in the age of refugees. Luettavissa: <http://www.unhcr.org/protection/operations/5592bd059/sea-route-europe-mediterranean-passage-age-refugees.html>. Luettu: 10.8.2016.

UNWTO. Tourism highlights 2016 edition. Luettavissa: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145>. Luettu: 15.10.2016.

Visit Greece N.D. Greece Islands. Luettavissa: http://www.visitgreece.gr/en/greek_islands. Luettu: 13.9.2016.

Weeks N. 2013. Greece Expects Record Tourist Year in 2013 as Strikes Recede. Bloomberg L.P. Luettavissa: <http://www.bloomberg.com/news/articles/2013-04-25/greece-expects-record-tourist-arrivals-this-year-group-says>. Luettu: 13.9.2016.

Worldometers.info 2016. Greece Population. Luettavissa: <http://www.worldometers.info/world-population/greece-population/>. Luettu: 15.10.2016.

World Travel and Tourism Council 2015. Travel & Tourism Economic Impact Greece 2015. Luettavissa: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic%20impact%20research/countries%202015/greece2015.pdf>. Luettu: 18.8.2016.

Liitteet

Liite 1. Kyselyn liitekirje

Euroopan pakolaiskriisin vaikutus suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikan matkailuun

Arvoisa vastaaja,

Olen matkailun liikkeenjohdon opiskelija Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta. Kirjoitan opinnäytetyötä Euroopan pakolaiskriisin vaikutuksesta suomalaisten matkustusmotivaatioon Kreikkaa kohtaan. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut vaikutusta suomalaisten matkustusmotivaatioon. Vastaamalla kyselyyn autat suuresti opinnäytetyöni valmistumista. Saadut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti nimettöminä ja vastaajien tiedot eivät paljastu tuloksista. Vastaaminen vie noin 5 minuuttia ajastanne.

Kiitän ajastanne ja vastauksistanne jo etukäteen!

Terveisin,

Aino Pursiainen

Liite 2. Kysely

Alustavat kysymykset

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen
- En halua sanoa

2. Ikä *

- Alle 18
- 18-30
- 31-45
- 46-60
- 60+

3. Olen tällä hetkellä ensisijaisesti *

- Opiskelija
- Osa-aikaisesti työssäkäyvä
- Vakituisesti työssäkäyvä
- Työtön
- Eläkeläinen

4. Valitse yksi seuraavista, joka kuvaa itseäsi eniten matkailijana *

- Luotan valmismatkoihin enkä hae aktiivisesti seikkailuja matkalla ollessani
- Luotan valmismatkoihin mutta voisin kuvitella tekeväni matkalla myös itsekseni asioita
- Haluan omatoimimatkan, mutta kohteeseen jossa hyvät palvelut
- Haluan omatoimimatkan ja elää mahdollisimman aidosti paikallisten keskuudessa

5. Milloin olet viimeksi matkustanut Suomen ulkopuolelle? (Työ- tai lomamatka) *

- Alle 3kk
- Alle 6kk
- Yli 1 vuosi
- Yli 2 vuosi

Matkustusmotivaatioon vaikuttavat tekijät

6. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat matkakohteen valintaan? *

	Ei ollen- kaan	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Erittäin paljon
Matkustajan rahatilanne	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus irtautua arkielämästä	☐	☐	☐	☐	☐
Matkakohteen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Matkakohteen imago	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen ilmasto ja luonto	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media (artikkelit, blogit ja eri somekanavat)	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus yhdessäoloon läheisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Itsensä kehittäminen/uusien asioiden oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐

7. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat mielestäsi matkakohteen imagoon? *

	Ei ollen- kaan	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Erittäin paljon
Matkaoppaat	☐	☐	☐	☐	☐
Matkakohteen oma markkinointi	☐	☐	☐	☐	☐
Ystävien ja tuttavien aikaisempi	☐	☐	☐	☐	☐

kokemus

Sosiaalinen media

Matkanjärjestäjien markkinointi

Kreikka ja Euroopan pakolaiskriisi

8. Oletko viimeisen 5 vuoden aikana suunnitellut matkaa Kreikkaan? *

Jos vastaat kyllä, toteutuiko matkasi ja milloin?

---

9. Onko Euroopan pakolaiskriisillä ollut vaikutusta matkustussuunnitelmiisi Kreikkaan liittyen viimeisien 5 vuoden aikana? *

Ei ollenkaan Vähän Jonkin verran Melko paljon Erittäin paljon

Kts yllä oleva kysymys

10. Useiden lehtiartikkeleiden ja raporttien mukaan Euroopan pakolaiskriisillä on suurin vaikutus Itä-Kreikan saariin. Esimerkiksi saaret Lesbos, Kos ja Samos vastaannottavat satoja pakolaisia päivittäin. Valitse seuraavista väittämistä itsellesi sopivin *

- Matkustan mielelläni mihin vaan Kreikassa
- Matkustan mielelläni mihin vaan Kreikassa, mutta pakolaiskriisillä saattaa olla vaikutusta matkakohteen valintaan
- Matkustan mielelläni Kreikkaan mutten Itä-Kreikan saarille, jossa on tuhansia pakolaisia.
- En koe Kreikkaa tällä hetkellä mukavaksi matkakohteeksi Euroopan pakolaiskriisin takia
- En ole koskaan ollut kiinnostunut Kreikasta matkakohteena

Kiitos vastauksistasi!